

Warunki życia i pracy w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

ŁOTWA

SPIS TREŚCI

1. Informacje ogólne o Łotwie	2
1.1. Informacje geograficzne	2
1.2. Cechy charakterystyczne Łotwy	2
1.3. Powszechne święta narodowe i dni wolne od pracy	3
1.4. Telefony alarmowe i informacyjne	3
1.5. Adresy polskich placówek dyplomatycznych	4
1.6. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu:	6
2. Praca na Łotwie	6
2.1. Podejmowanie pracy przez obywateli Polski na Łotwie	6
2.1.1. Zasady dostępu obywateli Polski do łotewskiego rynku pracy	6
2.1.2. Prowadzenie własnej działalności gospodarczej na Łotwie	7
2.2. Sposoby poszukiwania pracy na Łotwie	8
2.2.1. Publiczne służby zatrudnienia	8
2.2.2. Europejskie Służby Zatrudnienia EURES	8
2.2.3. Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy	9
2.2.4. Prasa	9
2.2.5. Inne sposoby poszukiwania pracy	9
2.2.6. Ubieganie się o pracę (wymagane dokumenty - CV, list motywacyjny i inne)	9
2.2.7. Staże	11
2.3. Warunki pracy	12
2.3.1. Rodzaje umów o pracę	12
2.3.2. Czas pracy	12
2.3.3. Urlop wypoczynkowy	13
2.3.4. Wynagrodzenie za pracę	13
2.3.5. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu ...	13
2.4. Podatki	14
2.4.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych	14
2.4.2. Podatek VAT	14
2.4.3. Inne podatki i opłaty lokalne	14
2.5. Zabezpieczenia społeczne	17
2.5.1. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych - beneficjenci i warunki uzyskania	17
2.5.1.1. Emerytura	17
2.5.1.2. Świadczenia na wypadek choroby	18
2.5.1.3. Świadczenia z tytułu macierzyństwa	18
2.5.1.4. Renta z tytułu niezdolności do pracy	19
2.5.1.5. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	19
2.5.2. Inne świadczenia socjalne - beneficjenci i warunki uzyskania	20
2.5.2.1. Świadczenia rodzinne	20
2.5.2.2. Świadczenia z tytułu bezrobocia	20
2.5.3. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu ...	22
3. Warunki życia	22
3.1. Zakwaterowanie	23
3.2. Prawo jazdy	23
3.3. Informacje dla kierowców	23

3.4. Podróżowanie po kraju.....	24
3.5. System edukacji	25
3.5.1. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu: ..	27
3.6. Uznawalność dyplomów i kwalifikacji dla celów zawodowych	28
3.7. Kursy języka narodowego.....	28
3.8. System opieki zdrowotnej na Łotwie.....	28
3.8.1. Ogólne zasady dostępu do usług medycznych.....	28
3.8.1.1. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji	30
3.8.2. Ubezpieczenie zdrowotne	30
3.8.3. Dokumenty niezbędne do uzyskania świadczeń medycznych na Łotwie.....	31
3.8.3.1. Adresy stron internetowych	32

1. Informacje ogólne o Łotwie

1.1. Informacje geograficzne

Łotwa, to jedno z państw bałtyckich leżące w Europie Północno-Wschodniej powstałe w 1918 r. Graniczy na północy z Estonią, na wschodzie z Rosją, na południowym wschodzie z Białorusią, a na południu z Litwą. Powierzchnia tego kraju wynosi 64.573 km² w tym lądu 62 154 km². Długość terytorium od północy na południe - 210 km, od zachodu na wschód - 450 km. Większość powierzchni Łotwy zajmują lasy i ziemie uprawne. Nie ma zasadniczych różnic klimatycznych pomiędzy Polską i Łotwą.

1.2. Cechy charakterystyczne Łotwy

Data utworzenia Republiki Łotwy - 18 listopada 1918 r.

Stolica - Ryga, w której mieszka prawie 700 tysięcy osób.

Inne duże miasta (wszystkich ogółem jest 77) - Ryga (Riga), Dyneburg (Daugavpils), Jełgawa (Jelgava), Jurmała (Jūrmala), Lipawa (Liepāja), Rzeżyca (Rēzekne), Windawa (Ventspils)

Głowa państwa - Prezydent (wybierany przez Sejm na 4 lata).

Organ ustawodawczy - Jednoizbowy parlament (Saeima), składający się ze 100 posłów (wybieranych na 4 lata)

Jednostki administracyjne - 1 lipca 2009 weszła w życie reforma administracyjna, w wyniku której zniesiono jednostki administracyjne wszystkich szczebli wprowadzając 110 powiatów i 9 miast wydzielonych.

Język urzędowy - łotewski

Waluta –Euro (od 1 stycznia 2014 r.)

Liczba ludności - 1 978 700 (stan na dzień 01.07.2015)

Warunki życia i pracy w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

Skład etniczny: Łotysze 62,1%, Rosjanie 26,9%, Białorusini 3,3%, Ukraińcy 2,2%, Polacy 2,2%, Litwini 1,2%, pozostali 2,1%

Wyznania - protestanci 17%, katolicy 14%, prawosławni 8%, wyznawcy judaizmu 1%, inne 60% (gł. bezwyznaniowcy).

1.3. Powszechne święta narodowe i dni wolne od pracy

Święta Narodowe

1 stycznia - Nowy Rok

(marzec/kwiecień) - Wielkanoc: Wielki Piątek, Wielka Niedziela i Poniedziałek Wielkanocny

1 maja - Konwokacja Zgromadzenia Konstytucyjnego Republiki Łotwy, Święto Pracy

Druga niedziela w maju - Dzień Matki

Wigilia przesilenia letniego

4 maja - Ogłoszenie Deklaracji Niepodległości Łotwy

23 czerwca - dzień Līgo

24 czerwca - dzień Jāņi (przesilenie letnie)

18 listopada - proklamowanie Republiki Łotwy - Dzień Niepodległości

25, 26 grudnia - Boże Narodzenie (przesilenie zimowe)

31 grudnia - Sylwester

Dni Pamięci Narodowej

20 stycznia - Dzień Pamięci Obrońców Barykad w 1991 r.

26 stycznia - Dzień Uznania Międzynarodowego (*de jure*) Republiki Łotwy

25 marca - Dzień Pamięci Ofiar Terroru Komunistycznego

4 maja - Ogłoszenie Niepodległości Republiki Łotwy

8 maja - Zwycięstwo nad Faszyzmem i Dzień Pamięci Ofiar II Wojny Światowej

9 maja - Dzień Europy

14 czerwca - Dzień Pamięci Ofiar Terroru Komunistycznego

17 czerwca - Okupacja Republiki Łotwy

22 czerwca - Dzień Pamięci Bohaterów (Rocznica Bitwy pod Cēsis)

4 lipca - Dzień Pamięci Holocaustu

11 sierpnia - Dzień Pamięci Bojowników o Wolność Łotwy

1 września - Dzień Wiedzy

22 września - Bałtycki Dzień Jedności

11 listopada - Dzień Pamięci Łotewskich Bojowników o Wolność - Dzień Lāčplēsis

Pierwsza niedziela grudnia - Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Ludobójstwa Totalitarnego Reżimu Komunistycznego na Narodzie Łotewskim

1.4. Telefony alarmowe i informacyjne

Numer ratunkowy: **112**

Straż pożarna - 01, 112

Policja - 02, 112

Pogotowie ratunkowe - 03, 112

Wyciek gazu - 04

Rzeczy zagubione i znalezione – 9000333

Pomoc drogowa – 80 00 000 lub z tel. kom. 188

*Warunki życia i pracy w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy*

Zintegrowany system ratowniczy - 112 dla telefonów komórkowych

Informacja na terenie całej Łotwy na dowolny temat - 117, 1188

Międzynarodowy telefoniczny numer kierunkowy – 00371

Ze względu na przypadki kradzieży, wymuszeń na zagranicznych turystach w Rydze zapłaty zawyżonych rachunków za usługi gastronomiczne, hotelowe, uruchomiono specjalny nr tel. **22033000**, czynny całodobowo, pod który można zwrócić się o pomoc w razie znalezienia się w trudnej sytuacji. Linia telefoniczna obsługiwana jest po rosyjsku i angielsku.

1.5. Adresy polskich placówek dyplomatycznych

Ambasada RP

Ambasador: Ewa Dębska

Mednieku iela 6B, LV1010 Ryga, Łotwa

Tel. (00371) 67031500

Telefon dyżurny (00371) 29475609

Fax. (00371) 67031549

E-mail: ryga.ambasada@msz.gov.pl

Strona internetowa:

Ambasada: www.ryga.msz.gov.pl

Personel dyplomatyczny

Początek formularza

Dół formularza

Wojciech Kraj

Radca Minister, Kierownik Wydziału Konsularnego

Sprawy Konsularne

Telefon: (+371) 6 703-15-14

Fax: (+371) 6 703-15-54

E-mail: wojciech.kraj@msz.gov.pl

Płk Roman Opalach

Attaché Obrony, Wojskowy, Morski i Lotniczy

Sprawy Wojskowe

Telefon: (+371) 6 703-15-00

Fax: (+371) 6 703-15-40

Jarosław Ćwiek-Karpowicz

Radca

Sprawy Ekonomiczne

Telefon: (+371) 6 703-15-50

Fax: (+371) 6 703-15-49

E-mail: jaroslaw.cwiek-karpowicz@msz.gov.pl

Warunki życia i pracy w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

Ewelina Brudnicka

I Sekretarz, Kierownik Wydziału Polityczno-Ekonomicznego
Sprawy Polityczne
Telefon: (+371) 6 703-15-07
Fax: (+371) 6 703-15-49
E-mail: ewelina.brudnicka@msz.gov.pl

Ireneusz Retkiewicz

II Sekretarz, Kierownik Referatu Administracyjno-Finansowego
Sprawy Administracyjno-Finansowe
Telefon: (+371) 6 703 -15-10
Fax: (+371) 6 703-15-49
E-mail: ireneusz.retkiewicz@msz.gov.pl

Godziny urzędowania

Ambasador RP przyjmuje interesantów w sprawach skarg i wniosków w godzinach pracy Ambasady, po uprzednim umówieniu się osobiście, telefonicznie (tel.: +371 6703 15 12) lub mailowo: ryga.ambasada@msz.gov.pl

Ambasada RP w Rydze pracuje od poniedziałku do piątku w godzinach od 9.15 do 17.15.

Godziny przyjęć interesantów w Wydziale Konsularnym: poniedziałek – godz. 13.00 – 16.00, wtorek – piątek – godz. 10.00 – 13.00. Ewentualne wizyty poza godzinami przyjęć są możliwe tylko po uprzednim uzgodnieniu telefonicznym lub pocztą elektroniczną: ryga.konsulat@msz.gov.pl

Attache obrony

Tel. (00371) 67031506
Fax (00371) 67031540

Wydział Konsularny

Tel. (00371) 67031514
Fax (00371) 67031554
E-mail: ryga.konsulat@msz.gov.pl

Wydział Polityczno-Ekonomiczny

Centrala: (00371) 6 703-15-12
Tel . (00371) 67031512, 67031500
Fax. (00371) 67031549
Telefon dyżurny: (00371) 2947 56 09 (po godzinach urzędowania)

E-mail: weh@poltrade.lv

Strona internetowa: www.poltrade.lv

1.6. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu:

www.nva.lv/eures - łotewska strona EURES

www.ryga.msz.gov.pl - strona Ambasady RP w Rydze

www.latvia.travel/en - oficjalny portal łotewskiej turystyki (podlega pod Agencję Rozwoju Turystyki Łotwy - www.tava.gov.lv)

www.csb.gov.lv - strona Centralnego Urzędu Statystycznego Łotwy

www.polakzagranica.msz.gov.pl – poradnik przygotowany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP

www.msz.gov.pl - strona Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP (zakładka: „Polityka Zagraniczna” >> „Informator ekonomiczny o krajach świata” >> „Łotwa”)

2. Praca na Łotwie

2.1. Podejmowanie pracy przez obywateli Polski na Łotwie

2.1.1. Zasady dostępu obywateli Polski do łotewskiego rynku pracy

Obywatele polscy nie potrzebują zezwoleń na pracę na Łotwie.

Godziny pracy. Na Łotwie pracuje się 40 godzin tygodniowo, osiem godzin dziennie. Nadgodziny są dopuszczalne, jeśli pracodawca i pracownik uzgodnili to na piśmie. Ich liczba nie może przekroczyć 144 godzin w okresie czterech miesięcy. Stawka za pracę w nadgodzinach lub w dzień świąteczny jest o 100 proc. wyższa od standardowej.

Urlop. Pracownicy mają prawo do 4-tygodniowego urlopu wypoczynkowego. Urlopu nie można za bardzo rozdrabniać – jeden okres urlopu musi trwać przynajmniej dwa tygodnie. Prawo do urlopu nabywa się po sześciu miesiącach pracy.

Podatki. Łotwa była jednym z pierwszych krajów w Europie, w którym wprowadzono podatek liniowy od dochodów osobistych. Podstawowa stawka PIT została w ostatnich latach obniżona z 25 do 23 proc., można też korzystać z licznych wyłączeń i ulg. Stawka VAT wynosi 21 proc. (obniżona – 12 proc., dane z 2015 r.). Przedsiębiorstwa płacą 15 proc. podatku.

Zasiłek dla bezrobotnych. Przysługuje osobom, które opłacały składkę ubezpieczenia od bezrobocia przez co najmniej 9 z ostatnich 12 miesięcy. Wysokość świadczenia zależy m.in. od długości zatrudnienia. Np. osoby, które przepracowały od roku do 9 lat otrzymują 50 proc. średniej pensji z okresu zatrudnienia przez 9 miesięcy. Więcej szczegółów w [broszurze](#) Eures Polska oraz na stronie łotewskiego [Ministerstwa Opieki Społecznej](#).

Nie ma obowiązku meldunkowego przy pobytach turystycznych do 90 dni. Osoby przybywające z zamiarem przebywania dłużej niż 90 dni w ciągu pół roku (od dnia pierwszego wjazdu) powinny zameldować się w Urzędzie ds. Obywatelstwa i Migracji (www.ocma.gov.lv) celem uzyskania zezwolenie na **pobyt czasowy** w terminie 3 miesięcy od dnia wjazdu (na **pobyt stały** - 30 dni przed upływem terminu zezwolenia na pobyt czasowy).

Nie podlegają obowiązkowemu ubieganiu się o zezwolenie na pobyt pracownicy sezonowi oraz osoby przebywające na Łotwie do 6 miesięcy w ciągu danego roku (licząc od daty pierwszego wjazdu), jeżeli ich celem jest nawiązanie stosunku pracy.

We wszystkich powyższych wypadkach dana osoba musi posiadać ważny dokument podróży.

Obywatel UE i EOG może otrzymać pozwolenie na **pobyt czasowy**:

- na okres umowy o pracę lub innej umowy cywilno-prawnej przekraczający 90 dni nie dłuższy jednak niż 1 rok,
- na okres do 5 lat na podstawie umowy o pracę lub innej umowy cywilno-prawnej, na podstawie której jest zatrudniony na Łotwie jako pracownik przez okres dłuższy niż jeden rok,
- na okres do 5 lat jeżeli praca polega na samozatrudnieniu,
- na okres określony w umowie o dostarczanie usług na Łotwie, jeżeli jest dostawcą lub odbiorcą usług lub pracownikiem firmy handlowej zarejestrowanej w UE,
- na okres studiów, ale nie dłużej niż na 1 rok,
- na okres do 5 lat jeżeli ma niezbędne do utrzymania środki finansowe tak, aby nie musiał korzystać z pomocy społecznej i przewyższają one minimalny dochód uprawniający obywatela Łotwy do pobierania zasiłku socjalnego.

O zezwolenie na **pobyt stały** mogą się ubiegać osoby przebywające na terytorium Łotwy nieprzerwanie, tj. nie krócej niż 6 miesięcy w roku kalendarzowym, przez 5 lat na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy.

Po uzyskaniu zezwolenia na pobyt czasowy lub stały należy zameldować się we właściwym urzędzie samorządu lokalnego w miejscu zamieszkania - nie dopełnienie obowiązku skutkuje karą grzywny.

2.1.2. Prowadzenie własnej działalności gospodarczej na Łotwie

Firmy polskie mogą prowadzić działalność gospodarczą na Łotwie albo poprzez zarejestrowane w tym kraju spółki.

Prowadzenie działalności gospodarczej na Łotwie zarówno przez firmy zagraniczne jak i krajowe reguluje:

„Konstytucja Republiki Łotewskiej” dostępna na stronie <http://www.likumi.lv/doc.php?id=57980>,

„Kodeks Handlowy” <http://www.likumi.lv/doc.php?id=5490>,

„Kodeks Cywilny” <http://www.likumi.lv/doc.php?id=90224>.

Zarówno firmy, jak i osoby fizyczne mogą zakładać spółki z o.o. i spółki akcyjne. Firmy zagraniczne mogą otworzyć na Łotwie przedstawicielstwa i oddziały stałe (filie).

Ze względu na fakt, że ilość dokumentów wymaganych podczas rejestracji poszczególnych rodzajów firm na terenie Łotwy, jak i ich zawartość mogą ulegać zmianom, jak i na fakt specyfiki każdego podmiotu gospodarczego, najbardziej bieżące i ścisłe informacje dot. procedur i dokumentów związanych z zakładaniem, prowadzeniem, itp. działalności gospodarczej na Łotwie można znaleźć na stronie internetowej Łotewskiego Rejestru Przedsiębiorstw www.ur.gov.lv (zakładka: „RE Register” >>> „Company Register”), jak i Łotewskiej Agencji Inwestycji i Rozwoju www.liaa.gov.lv (zakładka: „Invest In Latvia”>>> „Latvian Business Guide” >>> „Operating environment”).

Szczegółowe informacje dostępne są także na stronie: <http://www.poltrade.lv/page6.html>, w zakładce „Poradnik Przedsiębiorcy”.

Obowiązkiem osoby fizycznej, która wykonuje działalność gospodarczą na Łotwie jest wpisanie się w Rejestrze Handlowym jako jednoosobowego przedsiębiorcy, jeżeli roczny obrót z tytułu

wykonywanej działalności gospodarczej przekracza 200 000 LVL (~284 580 EUR) lub jeżeli wykonywana przez nią działalność gospodarcza odpowiada następującym cechom: roczny obrót z tytułu tej działalności przekracza 20 000 LVL (~28 460 EUR) i prowadząc działalność gospodarczą osoba ta w jednym czasie zatrudnia więcej niż pięciu pracowników.

Osoba fizyczna może zgłosić siebie do wpisania w Rejestrze Handlowym jako przedsiębiorcę jednoosobowego, również w takim wypadku, jeżeli nie zaistniały powyżej wymienione warunki.

Podstawę do wpisania przedsiębiorcy jednoosobowego do Rejestru Handlowego stanowi jego zgłoszenie skierowane do Rejestru Przedsiębiorstw. W zgłoszeniu należy podać: imię, nazwisko, kod osobisty (PESEL) oraz miejsce zamieszkania przedsiębiorcy, firmę przedsiębiorcy, adres prawny (siedzibę) i rodzaj działalności gospodarczej.

Standardowe opłaty rejestracyjne dla przedsiębiorcy indywidualnego:

- opłata skarbową (50 LVL) - termin rozpatrzenia dokumentów wynosi 3 dni robocze
- trzykrotna opłata skarbową (150 LVL) - termin rozpatrzenia dokumentów 1 dzień roboczy
- publikacja w dzienniku urzędowym „Latvijas Vestnesis” (16 LVL)

2.2. Sposoby poszukiwania pracy na Łotwie

2.2.1. Publiczne służby zatrudnienia

Państwowa Agencja Zatrudnienia (www.nva.lv), która podlega Ministerstwu Opieki Społecznej (www.lm.gov.lv), pomaga bezrobotnym i poszukującym pracy. Agencja świadczy ponadto usługi m. in. dla osób fizycznych i prawnych. Wydaje również co miesiąc publikację "Darba diena" (Roboczy Dzień), gdzie zamieszcza bieżące informacje o poszukujących pracy, pracodawcach, itp.

Agencja nie posiada bazy danych o zarejestrowanych wakatach w całej Łotwie lecz o takich wakatach, które nie zostały zajęte przez okres co najmniej 1-go miesiąca. Wakaty te są regularnie publikowane w ogólnołotewskiej gazecie "Latvijas Avize" oraz w "Diena" (Dzień) i w prasie lokalnej. Aby uzyskać informacje o wakatach, nie trzeba rejestrować się w Państwowej Agencji Zatrudnienia. Rejestracja taka jest konieczna, jeżeli wskutek utraty pracy i niemożności podjęcia innej, jest potrzeba wystąpienia o zasiłek, zdobycia nowych kwalifikacji lub wzięcia udziału w szkoleniach wyznaczonych przez Agencję. Tylko bowiem rejestracja zapewnia status bezrobotnego. Wszystkie usługi PAZ świadczone są nieodpłatnie.

<http://www.nva.lv> - strona Państwowej Agencji Zatrudnienia

2.2.2. Europejskie Służby Zatrudnienia EURES

Od maja 2004 Publiczne Służby Zatrudnienia z Łotwy są członkiem EURES - www.nva.lv/eures.

Celem Europejskich Służb Zatrudnienia (EURES) jest ułatwienie swobodnego przemieszczania się w ramach Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG). W systemie EURES umieszczane są oferty pracy oraz aktualizowane informacje na temat warunków życia i pracy w każdym z krajów członkowskich EOG. W krajach EOG pracuje 960 specjalnie wyszkolonych doradców.

Ich rola polega na promowaniu mobilności zawodowej w obrębie Europy. Nazywani są doradcami EURES i są wyspecjalizowani w zagadnieniach związanych z zatrudnieniem w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Z doradcami EURES można się skontaktować poprzez urząd pracy lub poprzez stronę internetową EURES: www.eures.europa.eu (zakładka: „doradcy EURES”).

Obywatele państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego poszukujący zatrudnienia mogą umieścić swoje CV na stronie internetowej EURES. Zarejestrowani pracodawcy używają tej

usługi do poszukiwania odpowiednich kandydatów na wolne miejsca pracy i są dzięki temu w stanie skontaktować się z kandydatem bezpośrednio.

2.2.3. Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy

Usługi kierowania osób do pracy na Łotwie i za granicą mogą być świadczone przez osoby prawne zarejestrowane w Rejestrze Przedsiębiorców Republiki Łotwy, które uzyskały licencję wydawaną przez Państwową Agencję Zatrudnienia na świadczenie usług pośrednictwa pracy w określonych krajach.

Informacje dostępne są w Państwowej Agencji Zatrudnienia pod adresem: K.Valdemara street 38 k-1, Riga, LV - 1010.

Listę osób prawnych, które otrzymały licencję na świadczenie usług pośrednictwa pracy można znaleźć na stronie: www.nva.lv (zakładka „Licensed Private Employment Agencies”).

2.2.4. Prasa

Ogłoszenia o pracy można również znaleźć w gazetach krajowych, takich jak Latvijas Avīze (Latvia's Newspaper) i Diena (The Day), a także w gazetach lokalnych.

<http://la.lv> - Latvijas Avīze

<http://www.diena.lv> - Diena

2.2.5. Inne sposoby poszukiwania pracy

Internetowe portale pracy:

<http://www.cv.lv>

<http://www.workingday.lv>

<http://www.e-darbs.lv>

<http://www.e-students.lv>

<http://www.cvmarket.lv>

<http://www.manpower.lv>

<http://www.fontes.lv>

<http://www.ariko.lv>

www.e-work.lv

<http://www.eiropersonals.lv>

<http://www.adros.lv>

<http://www.prime.lv>

<http://www.mercuriurval.lv>

<http://www.hill-international.lv>

<http://eirokonsultants-sia.landingpage.zl.lv>

Najbardziej popularną metodą znajdowania pracy na Łotwie są kontakty osobiste, ogłoszenia w prasie, radio, w agencjach zatrudnienia, poprzez firmy pośredniczące w znalezieniu pracy oraz poprzez Internet. Niektóre firmy na Łotwie publikują informacje o wolnych miejscach pracy na swoich stronach internetowych.

2.2.6. Ubieganie się o pracę (wymagane dokumenty - CV, list motywacyjny i inne) CV (życiorys)

*Warunki życia i pracy w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy*

Celem CV jest dostarczenie potencjalnemu pracodawcy informacji o osobie kandydującej, z uwzględnieniem wymogów tego pracodawcy. Należy upewnić się, że informacje, jakie przedstawiasz w swoim CV są dokładne oraz przykładać wagę do języka i stylu.

Informacje osobowe: imię, nazwisko, numer identyfikacyjny, adres i numer telefonu. Adres i numer(y) telefonów są potrzebne, aby można się było skontaktować z kandydatem w razie potrzeby. Zazwyczaj podaje się numer domowy i komórkowy, ale można również podać bezpośredni numer do pracy. Jeżeli używasz poczty elektronicznej, możesz podać adres e-mail.

Jeżeli ubiegasz się o pracę za granicą lub w służbie cywilnej, powinieneś podać swoje obywatelstwo.

Cel: stanowisko, o które się ubiegasz.

Wykształcenie: długość trwania studiów, nazwa instytucji i uzyskane kwalifikacje. Informacje należy podawać w porządku chronologicznym, zaczynając od najnowszych. Nie ma potrzeby podawać swojego numeru dyplomu; zaleca się jednak załączyć do CV kopie swoich dyplomów i uzyskanych zaświadczeń.

Doświadczenie zawodowe: informacje na temat swojego doświadczenia zawodowego lub kariery należy podać tak szczegółowo, jak uzna się to za stosowne, podając daty (zaczynając od najnowszych), nazwy pracodawców oraz zajmowane stanowiska. Opisując swój zakres odpowiedzialności, należy podać szczegóły wszelkich osiągnięć, które poświadczają twoje umiejętności. Powinieneś także opisać wszelką pracę, jaką wykonywałeś na niepełny etat.

Dodatkowe szkolenia i kursy: podaj daty, nazwy instytucji edukacyjnej oraz długość kursów, oprócz wszelkich umiejętności, jakie nabyłeś.

Opisz swoje umiejętności komputerowe oraz wymień wszelkie programy w jakich jesteś biegły, a także systemy operacyjne jakich używałeś. Kopie wszelkich certyfikatów, które potwierdzają twoje umiejętności obsługi komputera należy załączyć do CV.

Możesz także zdecydować się na podanie szczegółów na temat swoich zainteresowań lub hobby, oraz członkostwa w organizacjach i stowarzyszeniach zawodowych. Informacja ta daje wgląd w zainteresowania kandydata, umiejętności społeczne oraz kontakty poza miejscem pracy. Ważne jest, by wykazać, że dbasz o swoje zdrowie oraz że posiadasz zainteresowania poza pracą.

Umiejętności językowe:

Powinieneś najpierw określić swój język ojczysty, a następnie podać pozostałe języki w kolejności wg stopnia ich znajomości. Zaleca się podać zarówno znajomość danego języka w mowie, jak i w piśmie. Osoby, których językiem ojczystym nie jest język łotewski powinny podać swój stopień znajomości łotewskiego.

Referencje:

Najpierw powinieneś uzyskać pozwolenie od osób, które miałyby ci udzielić referencji, zanim podasz ich nazwiska jako osób, które mogą ich udzielić. Powinieneś określić stosunek tych osób do ciebie (np. pracodawca, kolega, partner z pracy itp.), a także ich miejsce pracy, stanowisko i numer telefonu. Jeżeli nie jest dostępny numer telefonu, można podać adres lub adres e-mail. Zalecana liczba osób udzielających referencji sięga od dwóch do czterech. Listy polecające ułatwiają kandydatowi znalezienie pracy na Łotwie, gdyż kontakty osobiste są w tym kraju popularnym i skutecznym sposobem poszukiwania zatrudnienia. Referencje i listy polecające mogą być także częścią formalnej procedury aplikacyjnej.

Właściwe CV powinno być napisane na komputerze, podpisane i opatrzone datą.

Może być również wymagana kopia dyplomu lub inne świadectwo kwalifikacji.

W przypadku niektórych stanowisk obowiązkowe jest dostarczenie zaświadczenia o niekaralności. Możesz także rozważyć załączenie swojego zdjęcia do CV.

List motywacyjny

List motywacyjny jest bardzo ważną częścią procedury aplikacyjnej, opisuje doświadczenie kandydata, jego wiedzę i umiejętności. List ten powinien być wiarygodny i przekonujący. Pracodawcy poszukują osób, które rozumieją działalność przedsiębiorstwa, jego misję i rynek, na którym działa. Niedopuszczalne jest przedstawienie fałszywego doświadczenia zawodowego lub innych nieprawdziwych informacji. Listy polecające, CV i list motywacyjny stały się na przestrzeni ostatnich lat przyjętą formą oficjalnej procedury aplikacyjnej na Łotwie.

Formularze aplikacyjne

Duże spółki i organizacje korzystają z formularzy aplikacyjnych dla zapewnienia, by wszyscy kandydaci podali wymagane informacje w tym samym formacie.

Rozmowa kwalifikacyjna

Przychodząc na rozmowę kwalifikacyjną, kandydaci powinni przynieść ze sobą kopie wszelkich dokumentów poświadczających doświadczenie zawodowe oraz osiągnięcia edukacyjne.

Pracodawca może zadawać ustne lub pisemne pytania w czasie rozmowy kwalifikacyjnej w celu dokonania oceny przydatności kandydata na dane stanowisko. Pracodawca nie może zadawać pytań nieistotnych dla danego stanowiska lub dla przydatności kandydata do tego stanowiska. Co więcej, nie może on zadawać pytań, które mogą bezpośrednio lub pośrednio dyskryminować kandydata - na przykład, pytań o ciążę, stan cywilny, niekaralność, religię, członkostwo w partiach politycznych lub innych organizacjach publicznych, narodowość oraz pochodzenie etniczne. Pracodawca jest zobowiązany przedstawić kandydatowi układ zbiorowy obowiązujący w danej spółce, warunki zatrudnienia oraz wszelkie inne informacje istotne dla umowy o pracę. Oczekuje się, że kandydat przygotował się do rozmowy, zna przedsiębiorstwo i jego pozycję na rynku. Kandydaci mogą zadawać pytania dotyczące pracy, zakresu obowiązków itp., o ile wcześniej nie uzyskali odpowiedzi. W trakcie rozmowy z potencjalnym pracodawcą kandydaci zazwyczaj starają się odpowiadać na wszystkie pytania, nawet na te, które woleliby pominąć. Uważają, że unikanie odpowiedzi mogłoby wywołać złe wrażenie albo wpłynąć na złą ocenę w oczach pracodawcy.

Pracodawca może poprosić kandydata o przejście badania lekarskiego w celu dostarczenia informacji o przydatności kandydata na dane stanowisko. Wszelkie koszty badania lekarskiego powinien pokryć pracodawca, z wyjątkiem przypadków, gdy kandydat podał fałszywe informacje.

2.2.7 Staże

Osoby pragnące odbyć praktykę lub staż na Łotwie mogą skorzystać z programów realizowanych przez firmy prywatne lub przez uczelnie. Staże pozwalają zdobyć praktyczne doświadczenie, a przez to mogą zwiększyć szanse na zatrudnienie. Wyjazdy mogą być realizowane w ramach projektu Unii Europejskiej: **Uczenie się przez całe życie - Lifelong Learning Programme (LLP)**, w którego skład wchodzi m.in.:

Sokrates/Erasmus - ma na celu podnoszenie poziomu kształcenia i wzmacnianie jego europejskiego wymiaru w szkołach wyższych (<http://www.llp.org.pl>)

Erasmus+ to program Unii Europejskiej w dziedzinie edukacji, szkoleń, młodzieży i sportu na lata 2014-2020. Jego całkowity budżet wynosi 14,7 mld euro. Erasmus+ opiera się na osiągnięciach europejskich programów edukacyjnych, które funkcjonowały przez 25 lat, i jest wynikiem połączenia następujących europejskich inicjatyw realizowanych przez Komisję Europejską w latach 2007-2013: programu „Uczenie się przez całe życie”, programu „Młodzież w działaniu”, Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink, oraz programów współpracy z krajami uprzemysłowionymi w dziedzinie szkolnictwa wyższego (<http://erasmusplus.org.pl/>).

Stáže na Łotwie nie są popularną formą.

Więcej informacji na ten temat można znaleźć na stronach internetowych:

- www.eurodesk.pl – informacja europejska dla młodzieży
- <http://erasmusplus.org.pl/> - to program Unii Europejskiej w dziedzinie edukacji, szkoleń, młodzieży i sportu na lata
- <https://europa.eu/youth/pl> - strona poświęcona praktykom zagranicznym, wolontariatowi i wymianom międzynarodowym młodzieży
- www.nva.lv - Państwowa Agencja Zatrudnienia
- www.euroeducation.net/prof/latviaco.htm - strona poświęcona edukacji na Łotwie
- <http://www.izm.gov.lv/lv/> - strona Ministerstwa Edukacji i Nauki Republiki Łotewskiej

2.3. Warunki pracy

2.3.1. Rodzaje umów o pracę

Stosunki pracy pomiędzy pracodawcą a pracownikiem są regulowane łotewskim Kodeksem Pracy (Darba Likums) - www.likumi.lv/doc.php?id=26019. Umowa o pracę jest zawierana na piśmie i musi zawierać następujące informacje: nazwisko i imię pracownika, osobisty numer identyfikacyjny, adres, a także imię i nazwisko pracodawcy (nazwę spółki), numer rejestracyjny i adres. Umowa musi także zawierać datę rozpoczęcia zatrudnienia, okres zatrudnienia (jeżeli umowa o pracę została zawarta na czas określony), miejsce pracy, czas okresu próbnego, stanowisko pracownika (rolę), godziny pracy (w ujęciu dziennym lub tygodniowym), kwotę rocznego urlopu płatnego oraz okresu wypowiedzenia.

Umowa o pracę jest sporządzana w dwóch egzemplarzach - jedna kopia jest wręczana pracownikowi, zaś drugą zatrzymuje pracodawca.

Umowa o pracę jest ostateczna po osiągnięciu porozumienia pomiędzy pracodawcą a pracownikiem co do obowiązków na danym stanowisku i płac. Stosuje się to także do umów, które nie zostały sporządzone w formie pisemnej.

Umowa o pracę zostaje oficjalnie zarejestrowana po podpisaniu zarówno przez pracodawcę, jak i pracownika.

Obecne prawo pracy ma w zasadzie na celu zapewnienie, by obie strony zawierały umowę o pracę na czas nieokreślony. Umowa o pracę na czas określony może być stosowana jedynie na specyficzne, krótkie okresy zatrudnienia, przewidziane w prawie pracy i poszczególnych rozporządzeniach wydawanych przez Radę Ministrów. Łączny czas pracy na umowę czasową nie powinien przekraczać 3 lat /a okres takiej umowy dla rodzimych pracowników sezonowych nie może w danym roku przekraczać 10-miesięcy/. Jeśli do tego czasu żadna ze stron nie wypowiedzi umowy na czas określony, to automatycznie uznaje się ją za umowę na czas nieokreślony.

Maksymalny okres próbny, jaki można ustalić w celu oceny przydatności pracownika do pracy na danym stanowisku, wynosi trzy miesiące. Nie ma okresu próbnego dla pracowników w wieku poniżej 18 roku życia.

2.3.2. Czas pracy

Godziny pracy pracownika nie mogą przekraczać 8 godzin pracy dziennie lub 40 godzin tygodniowo. Jeżeli jeden dzień roboczy jest krótszy niż zwykle, inny dzień pracy można wydłużyć o maksymalnie jedną godzinę, w którym to przypadku, należy przestrzegać regulacji dotyczących tygodniowych godzin pracy.

Nadgodziny są dopuszczalne, jeżeli pracownik i pracodawca uzgodnili to na piśmie. Nadgodziny nie mogą przekroczyć 144 godzin w okresie czterech miesięcy. Praca w nadgodzinach lub w dzień świąteczny jest 100% dodatkowo płatna.

Czas pracy na zmianie nocnej jest o godzinę krótszy niż czas pracy dziennej zmiany. Ponadto zmiana nocna jest dodatkowo płatna 50%.

W godzinach nadliczbowych nie mogą pracować osoby poniżej 18 roku życia, kobiety ciężarne lub w okresie przez rok po porodzie. Kobieta karmiąca dziecko piersią nie może pracować w godzinach nadliczbowych do zakończenia okresu karmienia.

Godziny pracy pracowników w wieku poniżej 18 lat

Pracownicy w wieku poniżej 18 lat mogą pracować w systemie pięciodniowego tygodnia pracy.

Młodzież nie może być zatrudniana przez okres dłuższy niż siedem godzin dziennie lub 35 godzin tygodniowo. Jeżeli młodzież w wieku poniżej 18 lat kontynuuje edukację ogólną, średnią lub zawodową i jednocześnie jest zatrudniona, liczba godzin spędzanych na nauce i pracy nie może przekroczyć siedmiu godzin dziennie lub łącznie 35 godzin tygodniowo.

Jeśli pracownicy w wieku poniżej 18 lat pracują dla więcej niż jednego pracodawcy, godziny pracy sumują się.

2.3.3. Urlop wypoczynkowy

Wszyscy pracownicy są uprawnieni do czterotygodniowego urlopu wypoczynkowego w roku, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy. Pracownicy w wieku poniżej 18 lat są uprawnieni do urlopu o długości jednego miesiąca. Urlop nie musi być pobierany jednorazowo, lecz jeden okres urlopu musi trwać przynajmniej dwa kolejne tygodnie kalendarzowe.

Pracownik jest uprawniony do urlopu w czasie swojego pierwszego roku zatrudnienia po przepracowaniu na danym stanowisku przynajmniej sześciu miesięcy.

Pracownicy posiadający troje lub więcej dzieci w wieku poniżej 16 roku życia lub dziecko niepełnosprawne są uprawnieni do dodatkowych trzech dni urlopu rocznie. Pracownicy, którzy pracują w obszarach wysokiego ryzyka są uprawnieni do co najmniej trzech dodatkowych dni urlopu rocznie.

Pracownik ma prawo zwrócić się do pracodawcy o urlop bezpłatny.

2.3.4. Wynagrodzenie za pracę

Wynagrodzenie oznacza płatność na rzecz pracownika z tytułu wykonywanej pracy. Jest ono wypłacane w formie pensji oraz innych płatności, przewidzianych ustawami i rozporządzeniami, a także warunkami i postanowieniami regulaminów pracodawcy lub umową o pracę, oprócz premii oraz innego rodzaju dodatków związanych z pracą.

Pensja minimalna nie może być niższa niż krajowa płaca minimalna, która w styczniu 2017 r. wynosiła 380 EUR. Średnia stawka godzinowa wynosi 6,50 EUR.

Pracodawca zobowiązany jest do wypłacenia wynagrodzenia co najmniej dwa razy w miesiącu, chyba że na umowie uzgodniono inaczej (np. wynagrodzenie raz w miesiącu).

Minimalna płaca miesięczna za standardową liczbę godzin pracy, jak również minimalna stawka godzinowa, jest ustalana przez Radę Ministrów.

2.3.5. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

www.nva.lv/eures - łotewska strona portalu EURES (zakładka „Living and working conditions”)

www.eures.europa.eu - oficjalna strona EURES (zakładka „Życie i praca” >>> „Łotwa”)

www.likumi.lv/doc.php?id=26019 - łotewski Kodeks Pracy

2.4. Podatki

2.4.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych

Jednolita stawka bazowa podatku wynosi 25 proc. Płacą go rezydenci podatkowi i nierezydenci osiągający dochody na terenie Łotwy. Podatek płaci się comiesięcznie, a ostateczne rozliczenie musi nastąpić do 1 kwietnia następnego roku. Stawka podatku zmniejszana jest dzięki licznym ulgom i wyłączeniom.

Status łotewskiego rezydenta podatkowego uzyskują osoby, które przebywają na terenie kraju minimum 183 dni w ciągu roku. Sprawa jest prosta gdy podatnik uzyskuje dochody wyłącznie w tym kraju. Jeśli jednak ma dochody również w Polsce to konieczne stanie się ustalenie ośrodka interesów życiowych – czyli kraju, z którym podatnik związał swe życie zawodowe i ekonomiczne.

Podatek dochodowy od osób fizycznych płacą również osoby samozatrudnione.

2.4.2. Podatek VAT

Podstawowa stawka to 18 proc. Stosuje się też podatek w wysokości 5 proc. oraz całkowite zwolnienie. Stawkę obniżoną stosuje się w przypadku:

- farmaceutyków,
- lekarstw weterynaryjnych,
- dostaw ciepłej i zimnej wody i niektórych innych usług komunalnych,
- artykułów dla niemowląt,
- biletów na imprezy sportowe,
- książek,
- zakwaterowania w hotelach,
- niektórych produktów środków masowego przekazu.

Zerowa stawka podatku obowiązuje na przykład w przypadku eksportu towarów poza granice Unii Europejskiej i usług związanych z takim eksportem.

Przedsiębiorstwa o rocznym obrocie wynoszącym więcej niż 10 tys. łatów muszą zarejestrować się Państwowej Służbie Dochodów.

2.4.3. Inne podatki i opłaty lokalne

Podatek dochodowy od przedsiębiorstw

Ujednolicona stawka podatkowa wynosi 15 proc. Podatek płacą wszystkie przedsiębiorstwa zarejestrowane na Łotwie, w tym firmy zagraniczne i stałe przedstawicielstwa przedsiębiorstw zagranicznych.

Pewne preferencje czekają przedsiębiorstwa małe. Mogą one skorzystać z odliczenia 20 proc. naliczonego podatku. Aby tak się stało firma musi spełnić co najmniej dwa z następujących warunków:

- majątek bilansowy nie przekracza 70 tys. łatów,

Warunki życia i pracy w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

- roczny obrót netto jest mniejszy niż 200 tys. łatów,
- liczba pracowników wynosi średnio 25 osób.

Podatek dotyczy też przedsiębiorstw, które nie prowadzą bezpośredniej działalności na Łotwie. W takim przypadku opodatkowane są wpływy uzyskane od miejscowych rezydentów podatkowych oraz stałych przedstawicielstw.

Podatek pobiera się od:

- dywidend - 10 proc. (od osób fizycznych),
- dochodów z tytułu zarządzania i konsultingu – 10 proc.,
- dochodów z tytułu własności intelektualnej: tantiemy za dzieła literackie, sztuki, filmy, nagrania wideo i audio – 15 proc., inne – 5 proc.,
- dochodów z tytułu wykorzystania własności na Łotwie – 5 proc.,
- dochodów z tytułu sprzedaży papierów wartościowych – 10 proc.,
- dochodów z tytułu sprzedaży nieruchomości na Łotwie – 25 proc.

Podatek socjalny (obowiązkowe ubezpieczenie społeczne) Pracodawcy, pracownicy i samozatrudnieni są zobowiązani do odprowadzania obowiązkowych składek na ubezpieczenie społeczne. W przypadku osób pracujących na umowę o pracę płacą one składkę wspólnie z pracodawcą. Wynosi ona 33 proc. – pracodawca płaci 24,09 proc., a pracownik 9 proc. Łączny wymiar podatku dla samozatrudnionych wynosi 29,95 proc.

Ze składek ubezpieczenia społecznego opłacane są zasiłki chorobowe, renty, emerytury, zasiłki macierzyńskie i inne świadczenia socjalne.

Każdy pracownik gdy pracownik podpisze z nim umowę o pracę musi być zarejestrowany jako płatnik w Państwowej Służbie Dochodów.

Ubezpieczenia społeczne są w państwie zorganizowane. Istnieją systemy ubezpieczeń dla wszystkich branż, do których wpłaca się 33,09 % sumy wynagrodzenia. Ustawowa minimalna renta wynosi 101 €, przeciętna to 110 €. Podczas choroby pracobiorca w pierwszym dniu nie otrzymuje zapłaty, potem pracodawca płaci przez dwa tygodnie 80 % wynagrodzenia. Następnie wypłaty przejmuje ubezpieczenie chorobowe. Jeśli pracodawca nie opłacił składek zatrudniony nie otrzymuje żadnych świadczeń. Zasiłek dla bezrobotnych gwarantuje się przez 9 miesięcy, z tego 3 miesiące 80 % przeciętnych zarobków odpowiednio do ustawowej płacy minimalnej. Jeśli ktoś nie przepracował 12 miesięcy nie otrzymuje świadczeń.

Podatek akcyzowy naliczany jest od napojów alkoholowych (łącznie z piwem) i bezalkoholowych, kawy, wyrobów tytoniowych, samochodów osobowych i motocykli, benzyny i ropy oraz paliw zastępczych i ich składników.

Podatek od opakowań stosowany jest do wszelkich dóbr pakowanych (artykuły spożywcze i napoje w opakowaniach szklanych, plastikowych, kartonowych lub metalowych). Podatek od opakowań dla dóbr importowanych opłacany jest na granicy, zaś dla opakowań produkcji miejscowej do dnia 20

miesiąca następującego po dacie sprzedaży dóbr. Podatek jest naliczany od każdej jednostki pakunkowej.

Podatek od nieruchomości opodatkowane tym podatkiem są osoby fizyczne, osoby prawne i nie-rezydenci Łotwy, którzy są właścicielami lub mają prawo do łotewskich nieruchomości (uwzględniając również ziemię). Podatek ten stosowany jest do nieruchomości i nie ukończonych budowli znajdujących się na Łotwie. Powyższy podatek naliczany jest od ogólnej wartości (wyceny) nieruchomości podlegającej opodatkowaniu.

Od 1 stycznia 2010 r. stopa podatku wynosi 1,5% wartości katastralnej nieruchomości. Nieruchomości mieszkalne są opodatkowane stawką 0,2% -0,4% -0,6% w zależności od wartości nieruchomości.

Podatek od gruntów

Podatek ten stosowany jest do osób fizycznych i prawnych, posiadających ziemię na własność.

Stawka podatku jest zróżnicowana w zależności od lokalizacji. Podatek ten nie jest stosowany do:

- gruntów zajmowanych przez drogi publiczne z przyległościami
- gruntów zajmowanych przez linie komunikacyjne z przyległościami
- gruntów, dla których obowiązuje zakaz działalności gospodarczej
- gruntów zajmowanych przez municypalne lokale nie komercyjne
- gruntów zajmowanych przez narodowe kluby sportowe
- gruntów rolnych stanowiących fundusz leśny, nie używanych dla celów rolniczych

Podatek od zasobów naturalnych płacą osoby fizyczne i prawne- zgodnie z wydanymi im licencjami, które wydobywają zasoby naturalne, zanieczyszczają środowisko naturalne substancjami określonymi w stosownej ustawie, wykorzystują w swojej działalności substancje szkodliwe dla środowiska lub radioaktywne, które pozostawiają odpady składowane na Łotwie. Wpływy podatkowe podlegają skumulowaniu w budżecie na cele ochrony środowiska naturalnego. Udzielane są specjalne zezwolenia określające limity zanieczyszczeń stałych, płynnych itp. O ile zanieczyszczenie nie przekracza ustalonego limitu, podatek naliczany jest wg stawki bazowej, zaś w razie przekroczenia limitu nawet wg stawki potrójnej.

Stawka podatku zależna jest od stopnia szkodliwości zanieczyszczenia (nietoksyczne, toksyczne, niebezpieczne itp.).

Ulgi podatkowe stosuje się dla płatników, którzy finansują projekty skierowane na ograniczanie zanieczyszczenia środowiska (do wysokości zainwestowanej kwoty) oraz dla wdrażających dobrowolne programy dot. zarządzania odpadami po opakowaniach lub uczestniczących w systemie handlu kwotami emisji odpadów.

Podatek od loterii i gier hazardowych jest nakładany na firmy, które posiadają licencję na prowadzenie gier hazardowych. Podatek płaci się rocznie od każdego urządzenia przeznaczonego do gier hazardowych. Telefoniczne gry hazardowe również są obciążone podatkiem. Podatek loteryjny jest nakładany na sprzedaż biletów loteryjnych.

Szczególny system podatkowy dla Specjalnych Stref Ekonomicznych i Wolnych Portów

Ustawa "O Stosowaniu Podatków w Wolnych Portach i Specjalnych Strefach Ekonomicznych" z 2001 r. wprowadza specjalne udogodnienia podatkowe dla firm działających w specjalnych strefach ekonomicznych w Liepaji i Rezekne oraz w wolnych portach w Rydze i Ventspils. Preferencyjne warunki podatkowe dotyczą: ulgi w zakresie podatku od nieruchomości; ulgi dot. podatku dochodowego od przedsiębiorstw od dochodu osiąganego na terenie strefy; ulgi od dywidend, opłat z tytułu zarządzania i płatności za wykorzystanie własności intelektualnej; VAT- u, którego stawka wynosi 0% na większość towarów i usług dostarczanych na teren strefy wraz z

magazynowaniem; wyłączenie z podatku VAT, podatku akcyzowego i opłat celnych importu do wolnych stref z zagranicy i eksportu z wolnych stref za granicę

Otrzymanie powyższych ulg jest możliwe jedynie, gdy wydano pozwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie strefy. Pozwolenie wydaje zarząd SSE lub zarząd Wolnego Portu. Pozwolenia wydawane są jedynie dla firm zlokalizowanych w SSE lub Wolnych Portach i podejmujących działalność jedynie w tych strefach.

W sprawie szczegółowych informacji związanych ze sferą podatkową na Łotwie można skorzystać z następujących stron internetowych:

- www.liaa.gov.lv - strona Łotewskiej Agencji Inwestycji i Rozwoju (zakładka: „Invest In Latvia”>>> „Latvian Business Guide >>> „Taxation”)
- www.vid.gov.lv - strona Państwowej Służby Dochodowej (zakładka „Taxes”>>>”Tax Rates in the Republic of Latvia”)
- www.fm.gov.lv/?eng - strona Ministerstwa Finansów Łotwy (zakładka „Taxes”)

2.5. Zabezpieczenia społeczne

2.5.1. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych - beneficjenci i warunki uzyskania

2.5.1.1. Emerytura

Na Łotwie istnieje trójstopniowy system emerytalny, gwarantujący emeryturę dla każdej osoby pracującej po osiągnięciu odpowiedniego wieku, w zależności od opłacanych składek. Poziom pierwszy stanowi obowiązkowy państwowy system niekapitałowy, poziom drugi - państwowy system kapitałowy, a poziom trzeci - prywatny dobrowolny program emerytalny.

Poziom pierwszy: składki na ubezpieczenia społeczne opłacane przez osoby pracujące tytułem emerytury są wykorzystywane do wypłaty emerytur dla obecnego pokolenia emerytów. Na tym poziomie prowadzi się rejestr składek wpłaconych na rachunek emerytalny.

Poziom drugi: ten poziom przewiduje inwestowanie części wpłaconych składek ubezpieczeniowych na rynku finansowym (w akcje i inne papiery wartościowe), w celu zapewnienia przyrostu dodatkowych zysków kapitałowych dla każdego uczestnika poziomu drugiego. Ubezpieczeniem na tym poziomie objęci będą ostatecznie wszyscy pracujący. W miarę wdrażania poziomu drugiego systemu emerytalnego łączna kwota składek na ubezpieczenia nie jest podnoszona. Część obowiązkowych składek na ubezpieczenia społeczne obecnie wpłaconych na rachunki emerytalne jest przekazywana na poziom drugi. W momencie, gdy dana osoba przejdzie na emeryturę, kapitał emerytalny zaoszczędzony na poziomie drugim systemu może być dodany do kwoty zebranej w ramach poziomu pierwszego i możliwe będzie otrzymywanie obydwu emerytur. Alternatywnie, kapitał zgromadzony na poziomie drugim może zostać powierzony specjalnie wybranej instytucji ubezpieczeniowej, która wypłaca regularnie emeryturę.

Poziom trzeci: każdy jest uprawniony do gromadzenia dodatkowych oszczędności na emeryturę w prywatnych funduszach emerytalnych.

Poziom trzeci systemu emerytalnego zapewnia stabilność całego systemu emerytalnego, jako że wyrównuje on ewentualne ryzyka demograficzne lub finansowe. Poziom pierwszy może podlegać ryzykom demograficznym, ponieważ liczba osób pracujących może spaść, zaś liczba emerytów może wzrastać (spadek liczby urodzeń, śmiertelności osób w wieku produkcyjnym, drenaż siły roboczej do innych krajów itp.). Poziomy drugi i trzeci mogą z kolei być podatne na ryzyka finansowe (fluktuacje kursów akcji, stóp procentowych itp.).

Do emerytury uprawnione są osoby zamieszkałe na Łotwie oraz ubezpieczone (zatrudnione) w momencie przejścia na emeryturę przez co najmniej 10 lat, które osiągnęły wiek emerytalny (wiek

emerytalny określony prawnie to: **65 lat** dla mężczyzn i tyle samo dla kobiet, ale jest stopniowo podnoszony). Do 31 grudnia 2011 r. można składać wnioski o przejście na wcześniejszą emeryturę - 2 lata przed osiągnięciem wieku emerytalnego, jeżeli okres ubezpieczenia wynosi co najmniej 30 lat.

W kwestii prawdopodobnej kwoty emerytury, jaką uzyskasz, możesz zasięgnąć rady Państwowej Agencji Ubezpieczeń Społecznych.

W przypadku śmierci osoby ubezpieczonej, zgromadzony kapitał emerytalny będzie uwzględniany przy obliczaniu renty dla osoby otrzymującej świadczenie, dla członka rodziny zmarłego w przypadku niepracujących członków rodziny, będących na utrzymaniu osoby ubezpieczonej. Renta dla członka rodziny zmarłego jest obliczana na podstawie emerytury, jaką zmarły by otrzymał.

2.5.1.2. Świadczenia na wypadek choroby

Na Łotwie opieka zdrowotna gwarantowana przez państwo jest dostępna dla każdej osoby, która w paszporcie ma osobisty numer identyfikacyjny i jest zarejestrowana w rejestrze ludności. Każdy beneficjent świadczeń zdrowotnych gwarantowanych przez państwo musi opłacić stawkę ustaloną przez państwo.

Obywatele państw Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego przebywający czasowo na Łotwie mogą korzystać z pierwszej pomocy lub z koniecznych świadczeń zdrowotnych na takich samych warunkach jak stali mieszkańcy Łotwy.

Świadczenia z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego są wypłacane, jeśli osoba jest nieobecna w swoim miejscu pracy i z tego powodu traci wynagrodzenie lub jeśli osoba prowadząca działalność na własny rachunek traci dochód z powodu niezdolności do pracy.

W ciągu pierwszych 10 dni choroby, świadczenie wypłacane jest przez pracodawcę; począwszy od 11 dnia niezdolności do pracy, zasiłek chorobowy jest przyznawany i wypłacany przez Państwową Agencję Ubezpieczeń Społecznych (VSAA), w wysokości 80% średniego wynagrodzenia zasadniczego stanowiącego podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie.

Jeśli osoba nie może pracować, aby zająć się chorym dzieckiem w wieku poniżej 14 lat, zasiłki dzienne wypłacane są od pierwszego do 14 dnia nieobecności w pracy, jeśli dziecko jest leczone w domu oraz od 15 do 21 dnia, jeśli dziecko jest leczone w szpitalu.

2.5.1.3. Świadczenia z tytułu macierzyństwa

Zasiłki macierzyńskie wypłacane są przez cały okres urlopu macierzyńskiego i urlopu po porodzie, jeśli matka nie powróciła do pracy i z tego powodu traci wynagrodzenie, a jeśli jest osobą prowadzącą działalność na własny rachunek, traci swój dochód. Urlop macierzyński trwający 56 dni kalendarzowych, jak również urlop po narodzeniu dziecka trwający 56 dni kalendarzowych są objęte zasiłkiem. Zasiłki macierzyńskie wypłacane są więc przez 112 dni kalendarzowych. Jeśli kobieta jest hospitalizowana przed 12 tygodniem ciąży i musi przez resztę ciąży znajdować się pod stałą opieką lekarską, dodatkowy 14-dniowy urlop przedłuża ustawowy urlop macierzyński i w takim wypadku zasiłek jest wypłacany przez 70 dni urlopu. W przypadku powikłań porodowych lub poporodowych, jak również w przypadku narodzin mnogich, 14-dniowy urlop przedłuża ustawowy urlop macierzyński i w takim wypadku zasiłek jest wypłacany przez 70 dni urlopu. Zasiłek macierzyński wynosi 80% średniego wynagrodzenia zasadniczego stanowiącego podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie.

Aby otrzymać zasiłek macierzyński, matka powinna złożyć w Państwowej Agencji Ubezpieczeń Społecznych (VSAA) wniosek o zasiłek, zaświadczenie o macierzyństwie, jak również zaświadczenie od pracodawcy stwierdzające, że nie świadczyła pracy w okresie urlopu

macierzyńskiego; osoba prowadząca działalność na własny rachunek sama stwierdza, że w okresie urlopu macierzyńskiego nie uzyskała dochodów. Dokumenty te mogą być złożone w dowolnym biurze VSAA, przez matkę osobiście lub przez inną upoważnioną osobę, po okazaniu dokumentu tożsamości. Można je również przesłać pocztą do biura VSAA. O zasiłki macierzyńskie można wystąpić w ciągu 12 miesięcy licząc od dnia porodu.

Zasiłek z tytułu ojcostwa

Zasiłek z tytułu ojcostwa wypłacany jest ojcu z okazji narodzin dziecka (urlop 10 dni kalendarzowych). Świadczenie z tytułu ojcostwa wynosi 80% średniego wynagrodzenia zasadniczego stanowiącego podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie.

2.5.1.4. Renta z tytułu niezdolności do pracy

Do renty inwalidzkiej ma prawo każda osoba ubezpieczona od co najmniej trzech lat, która nie osiągnąwszy wymaganego wieku (62 lata) do otrzymania emerytury, została uznana za niepełnosprawną. Stopień niepełnosprawności jest określany przez Państwową Komisję Lekarzy-Orzeczników w zakresie Zdrowia i Niezdolności do Pracy. Renta inwalidzka jest wypłacana do chwili, kiedy osoba niepełnosprawna osiągnie wiek wymagany do przyznania emerytury.

Wysokość renty inwalidzkiej dla osób sklasyfikowanych w grupach inwalidztwa I oraz II zależy:

- od średniego wynagrodzenia zasadniczego ubezpieczonego, obliczonego z 36 kolejnych miesięcy w ciągu 5 lat poprzedzających przyznanie renty inwalidzkiej;
- od długości okresu ubezpieczenia (zatrudnienia) ubezpieczonego;
- od maksymalnej możliwej długości okresu ubezpieczenia (zatrudnienia) określonej od wieku 15 lat do wieku emerytalnego.

Wysokość renty inwalidzkiej dla grupy III odpowiada wysokości zasiłku z systemu zabezpieczenia społecznego.

Aby otrzymać rentę inwalidzką, ubezpieczony powinien złożyć w Państwowej Agencji Ubezpieczeń Społecznych (VSAA) wniosek o rentę inwalidzką, dokument stwierdzający stopień niepełnosprawności wydany przez Państwową Komisję Lekarzy Orzeczników w zakresie Zdrowia i Niezdolności do Pracy (VDEAVK), jak również dokument potwierdzający jego okresy ubezpieczenia (zatrudnienia).

2.5.1.5. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych

System ubezpieczeń społecznych na Łotwie przewiduje obowiązkowe ubezpieczenie społeczne od wypadków przy pracy i chorób zawodowych dla następujących grup osób: pracowników, którzy zawarli umowy o pracę ze swoimi pracodawcami; urzędników służby cywilnej.

Pracownicy są uprawnieni do odszkodowania z ubezpieczenia, jeżeli ucierpią w wypadku przy pracy, w drodze do lub z pracy w pojeździe stanowiącym własność pracodawcy, lub zapadną na chorobę zawodową. Osoba ubezpieczona jest uprawniona do następujących płatności: świadczenia z tytułu czasowej niezdolności do pracy, odszkodowania z tytułu niezdolności do pracy, w kilku przypadkach do jednorazowego dodatku, rekompensaty przeznaczonej na zakup protezy oraz kosztów opieki w transporcie i transportu do instytucji medycznych, sprzętu rehabilitacyjnego i jego napraw, terapii, opieki, a także rehabilitacji medycznej i zawodowej.

Osoba ubezpieczona jest uprawniona do następujących usług: terapii, opieki i rehabilitacji medycznej, przekwalifikowania i rehabilitacji zawodowej.

Jeżeli na skutek obrażeń poniesionych przy pracy lub choroby zawodowej nastąpi śmierć, przewidziane są następujące płatności: odszkodowanie z tytułu utraty żywiciela dla członków rodziny

osoby ubezpieczonej, które nie są zdolne do pracy, a które znajdowały się na jej utrzymaniu, dodatek pogrzebowy, przyznawany członkom rodziny zmarłego lub innej osobie organizującej pogrzeb. Aby ubiegać się i uzyskać odszkodowanie, należy przedstawić szereg dokumentów: sprawozdanie (kopię) z wypadku przy pracy; opinię (kopię) eksperta specjalnej komisji lekarskiej na temat zdiagnozowanej choroby zawodowej; formularz B niezdolności do pracy, z potwierdzeniem przez pracodawcę nieobecności osoby ubezpieczonej w pracy; kopię zaświadczenia o inwalidztwie; świadectwo przyczyny zgonu związanego z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową; świadectwo zgonu osoby ubezpieczonej, a także inne dokumenty, gdy to konieczne oraz wniosek o odszkodowanie.

2.5.2. Inne świadczenia socjalne - beneficjenci i warunki uzyskania

2.5.2.1. Świadczenia rodzinne

Dodatek z tytułu urodzenia dziecka

Dodatek ten jest przeznaczony dla jednego z rodziców lub opiekunów każdego dziecka, które osiągnęło wiek 8 dni i zostało zarejestrowane. Jest to dodatek socjalny wypłacany przez państwo jednemu z rodziców niezależnie od tego, czy osoba ta jest objęta ubezpieczeniem społecznym.

O dodatek można się ubiegać w ciągu jednego roku od urodzenia dziecka, dnia adopcji lub przyjęcia opieki nad dzieckiem. W przypadku niedotrzymania tego terminu zasiłek nie zostaje wypłacony. Świadczenia z tytułu urodzenia dziecka nie są przyznawane osobom posiadającym zezwolenie na pobyt czasowy.

Świadczenie na opiekę nad dzieckiem dla matek, które opiekują się dzieckiem do lat dwóch

Świadczenie na opiekę nad dzieckiem można otrzymywać do czasu osiągnięcia przez dziecko wieku **2 lat**. Świadczenie to może także otrzymywać ojciec, rodzic adopcyjny lub opiekun dziecka.

Jeżeli jesteś uprawniony do zasiłku dla bezrobotnych, możesz otrzymywać ten zasiłek i świadczenie na opiekę nad dzieckiem jednocześnie.

Świadczenie z tytułu statusu rodzinnego przed osiągnięciem przez dziecko wieku lat 15

To świadczenie wypłacane jest przez państwo od dnia urodzenia dziecka do osiągnięcia przez nie wieku 15 lat, niezależnie od tego, czy jego rodzice są objęci ubezpieczeniem społecznym. Jeżeli dziecko ma więcej niż 15 lat i kontynuuje naukę, ale nie otrzymuje stypendium ani nie jest w związku małżeńskim, świadczenie wypłacane jest do ukończenia przez nie 19 roku życia..

Świadczenie to jest wypłacane na każde dziecko w rodzinie.

Świadczenie z tytułu stanu rodzinnego jest przyznawane wyłącznie, jeżeli dziecko oraz jedno z rodziców lub inna osoba ubiegająca się o świadczenie ma osobisty numer identyfikacyjny.

2.5.2.2. Świadczenia z tytułu bezrobocia

Transfer zasiłku dla bezrobotnych z Polski na Łotwę

Osoba bezrobotna, której przysługuje w Polsce zasiłek dla bezrobotnych może wyjechać do jednego lub wielu krajów UE w poszukiwaniu zatrudnienia i nadal otrzymywać tam świadczenia z tytułu bezrobocia. Jeżeli osoba posiadająca status osoby bezrobotnej z prawem do zasiłku była zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy co najmniej 4 tygodnie, posiada prawo do pobierania swojego zasiłku w kraju, do którego wyjeżdża przez okres 3-6 miesięcy. Wysokość tego świadczenia jest równa (w przeliczeniu na walutę danego kraju) zasiłkowi wypłacanemu w Polsce. W tym celu należy wystąpić o formularz U2 (dawniej E303), który jest wydawany przez Wojewódzki Urząd Pracy (właściwy dla miejsca zameldowania) po złożeniu przez bezrobotnego wniosku oraz zaświadczenia z Powiatowego Urzędu Pracy, w którym jest zarejestrowany.

Osoba bezrobotna korzystająca z transferu zasiłku ma obowiązek zarejestrować się w Państwowej Agencji Zatrudnienia (NVA) jako osoba poszukująca pracy, w terminie 7 dni od dnia przybycia na Łotwę. W okresie transferu poszukujący pracy podporządkowuje się kontroli organizacyjnej przed właściwą instytucją ds. zatrudnienia oraz przestrzega warunków określonych przez ustawodawstwo danego państwa względem osób bezrobotnych.

Zasady nabywania zasiłku dla bezrobotnych na Łotwie

Do zasiłku dla bezrobotnych uprawniona jest osoba, która uzyskała status bezrobotnego. Osoba taka musi być ubezpieczona na wypadek bezrobocia oraz przed dniem uzyskania statusu bezrobotnego na rzecz tej osoby opłacano na Łotwie składki ubezpieczenia na wypadek bezrobocia przez nie mniej niż 9 miesięcy w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

Bezrobotni, na których rzecz nie były opłacane składki na ubezpieczenie od utraty pracy lub były opłacane krócej niż przez dziewięć miesięcy w ciągu 12 miesięcy poprzedzających rejestrację potwierdzającą bezrobocie, ale którzy, w tym okresie, zostali uznani za zdolnych do pracy po okresie niezdolności lub sprawowali opiekę nad niepełnosprawnym dzieckiem poniżej 16. roku życia, również mogą otrzymać świadczenie z tytułu bezrobocia. W takich przypadkach, zasiłek dla bezrobotnych może zostać przyznany pod jednym warunkiem, że poszukujący pracy zarejestrował się w Państwowej Agencji Zatrudnienia (NVA) w miesiącu następującym po jego powrocie do zdrowia lub po ukończeniu przez niepełnosprawne dziecko 16 lat (lub w dniu zgonu dziecka, które osiągnęło ten wiek).

Aby otrzymać zasiłek dla bezrobotnych, należy złożyć wniosek, zaświadczenie z Państwowej Agencji Zatrudnienia potwierdzające nadanie statusu bezrobotnego i dokumenty potwierdzające okres ubezpieczenia.

Wnosząc o zasiłek, należy przedstawić swój dowód tożsamości.

Wysokość zasiłku dla bezrobotnych obliczana jest w oparciu o wynagrodzenie, jakie posłużyło za podstawę obliczeń składek ubezpieczeniowych, dochodów oraz długości okresu zatrudnienia u ostatniego pracodawcy:

- od 1 do 9 lat - 50% średniej pensji z okresu opłacania składek ubezpieczeniowych,
- od 10 do 19 lat - 55% średniej pensji z okresu opłacania składek ubezpieczeniowych,
- od 20 do 29 lat - 60 % średniej pensji z okresu opłacania składek ubezpieczeniowych,
- od 30 lat pracy - 65% średniej pensji z okresu opłacania składek ubezpieczeniowych.

Świadczenie wypłacane jest przez 9 miesięcy. W powyższym okresie wypłaca się świadczenie z tytułu bezrobocia w wysokości:

W przypadku osób, które opłacały składki przez okres od 1 roku do 9 lat:

- przez pierwsze 2 miesiące bezrobocia: 100% ustalonej kwoty świadczenia;
- od 3 do 4 miesiąca bezrobocia: 75% ustalonej kwoty świadczenia;
- od 5 do 6 miesiąca bezrobocia: nie więcej niż 75% kwoty należnej,
- od 7 do 9 miesiąca bezrobocia: nie więcej niż 50% kwoty należnej,

W przypadku osób, które opłacały składki przez 10-19 lat:

- przez pierwsze 2 miesiące bezrobocia: 100% ustalonej kwoty świadczenia;
- od 3 do 4 miesiąca bezrobocia: 75% ustalonej kwoty świadczenia;
- od 5 do 6 miesiąca bezrobocia: 50% ustalonej kwoty świadczenia;
- od 7 do 9 miesiąca bezrobocia: , nie więcej niż 50% kwoty należnej.

W przypadku osób, które opłacały składki przez ponad 20 lat:

- przez pierwsze 3 miesiące bezrobocia: 100% ustalonej kwoty świadczenia;
- od 4 do 6 miesięcy bezrobocia: 75% ustalonej kwoty świadczenia;
- od 7 do 9 miesiąca bezrobocia: 50% ustalonej kwoty świadczenia.

Wykaz aktualnych stawek świadczeń socjalnych: www.lm.gov.lv (zakładka „NEWS” >>> „Benefits and their amounts”).

2.5.3. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

www.liaa.gov.lv - Łotewska Agencja Inwestycji i Rozwoju, zakładka „Incest In Latvia” >>> "Latvian Business Guide"

www.ur.gov.lv - Rejestr Przedsiębiorstw Republiki Łotewskiej (RE), zakładka „RE Register” >>> „Company Register”

www.poltrade.lv/page6.html - strona Wydziału Polityczno-Ekonomicznego Ambasady RP w Rydze (zakładka „Poradnik Przedsiębiorcy”)

www.vsaa.lv/ - Państwowa Agencja Ubezpieczeń Społecznych

www.lm.gov.lv/ - Ministerstwo Opieki Społecznej - strona zawiera informacje dotyczące wysokości aktualnie obowiązujących stawek (zakładka „NEWS” >>> „Benefits and their amounts in 2011”).

www.vdeavk.gov.lv - Państwowa Komisja Lekarzy Orzeczników w zakresie Zdrowia i Niezdolności do Pracy (VDEAVK)

www.eures.europa.eu - międzynarodowa strona EURES (zakładka „Życie i praca” >>> „Łotwa”>>> „Warunki życia i pracy”)

3. Warunki życia

Standard życia na Łotwie jest znacznie niższy w porównaniu do innych krajów europejskich. Wynagrodzenie nie należy do konkurencyjnych. Minimalne wynagrodzenie brutto w 2015 r. wynosi 350 EUR miesięcznie, a minimalna stawka za godzinę pracy na Łotwie to 1,69 EUR,. W 2013 r. średnia wynagrodzenie brutto na koniec I kwartału 2014 r.) wyniosło ok. 606 EUR

Średnie ceny żywności kształtują się następująco: mięso – 14,94 EUR/kg, drób – 3,55 EUR/kg, mleko - 0,80 EUR/litr, jaja (10) - €, ser (1 kg) – 5,46 €, woda (1,5 litrowa butelka) – 0,40 €, pomarańcze (1kg) – 1,31 €, Marlboro Pack papierosów – 7,91 €,

Przeciętny koszt posiłku w restauracji, to wydatek rzędu –14 - 40 EUR, a za Cappuccino w kawiarni około 1,44 €.

Miesięczny koszt wynajmu apartamentu (z sypialnią) to około 440,34 €, jednak na przedmieściach dużych miast koszt jest prawie o połowę mniejszy (około 218,54 €).

Transport: Średnia cena za litr benzyny to koszt około 1,38 €. Poruszając się komunikacją miejską musimy się liczyć z kosztem za bilet normalny w wysokości 1,11 €, a taksówka za 1 km (zwykła taryfa) to rząd ok. 0,36 €.

Ceny ubrań i obuwia na Łotwie nie odbiegają od cen w innych krajach europejskich (np. za parę butów Nike musimy zapłacić 68,70 €).

Jeżeli zaś chodzi o zdrowie i urodę, to za szczoteczkę do zębów Colgate trzeba zapłacić średnio 2,14 €, a za farbę do włosów 4,27 €.

3.1. Zakwaterowanie

Większość miejskiej populacji Łotwy zamieszkuje w budynkach wielorodzinnych, zaś populacja wiejska z reguły mieszka w domach prywatnych. Obecnie rysuje się wzrastająca tendencja do budowania lub nabywania domów na Łotwie. Koszt utrzymania w Rydze jest wyższy w porównaniu do pozostałych regionów. Średni miesięczny koszt wynajęcia mieszkania w stolicy to ok. 180,50 - 500 EUR. Mieszkania do wynajęcia w innych miastach Łotwy są zwykle tańsze niż w Rydze i zaczynają się od 110 EUR miesięcznie. Zazwyczaj kwota ta nie obejmuje opłat za media. Koszty najmu są uzależnione od wielkości mieszkania, jego stanu technicznego oraz lokalizacji - czy mieszkanie jest położone w centrum, czy na przedmieściach. Możliwe, że wymagane będzie zapłacenie trzymiesięcznego czynszu z góry. Zaleca się podpisanie umowy najmu w celu uniknięcia nieporozumień i komplikacji. Ogłoszenia dotyczące najmu mieszkań można znaleźć w prasie, w Internecie, w agencjach nieruchomości. Jeżeli poszukuje się mieszkania w małym mieście lub na wsi, można również znaleźć informacje u lokalnych władz.

Ceny zakupu mieszkania w Rydze są stosunkowo wyższe niż w innych regionach Łotwy. Ww wrześniu 2015 r., cena kawalerki w dobrym stanie w takich dzielnicach Rygi jak Purvciems, Pļavnieki, Zolitude, Imanta i Ziepniekkalna wynosiła średnio 23 000-30 000 EUR, apartamentu z jedną sypialnią 30 000-50 000 EUR, apartamentu z dwiema sypialniami 50 000-80 000 EUR, a trzypokojowego mieszkania 68 000-210 000 EUR. Na przedmieściach Rygi (np. Vecmīlgrāvis i Boldeņģe), ceny mieszkań są niższe średnio o 20%, natomiast w innych regionach Łotwy nawet o 20-50%.

Cudzoziemiec, który posiada obywatelstwo jednego z państw Unii Europejskiej, nie powinien mieć trudności z nabyciem nieruchomości położonych w większości rejonów Łotwy. Wystarczy, że uzyska zezwolenie władzy lokalnej, która sprawdza jedynie, czy sposób wykorzystania zakupionego terenu jest zgodny z ogólnym planem zagospodarowania przestrzennego. Ustawodawstwo łotewskie przewiduje jednak kilka ograniczeń dotyczących nabywania ziemi przez obcokrajowców. Stanowi, że obywatele innych państw nie mogą nabywać ziemi, która położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie granicy państwa lub znajdującej się na wybrzeżu Morza Bałtyckiego oraz Zatoki Ryckiej. Ponadto obcokrajowiec spotka się z odmową sprzedaży nieruchomości położonej na terenach, na których znajdują się zbiorniki wodne, rezerwaty oraz parki. Prawo zakazuje także nabywania ziemi, która znajduje się na obszarach przeznaczonych w planach rozwoju do zalesienia lub pod uprawę. Takich nieruchomości nie może nabyć zarówno zagraniczna osoba fizyczna, jak i osoba prawna.

3.2. Prawo jazdy

Prawa jazdy wydane w innych krajach członkowskich UE są uznawane na Łotwie.

3.3. Informacje dla kierowców

Przepisy ruchu drogowego na Łotwie są zharmonizowane z przepisami obowiązującymi w Unii Europejskiej. Najważniejsze z nich:

- obowiązuje ruch prawostronny;
- pojazd powinien być wyposażony w pasy bezpieczeństwa, apteczkę pierwszej pomocy, trójkąt ostrzegawczy, gaśnicę;
- motocyklista i pasażer podczas jazdy powinni mieć założony kask ochronny;
- dzieci do 12 roku życia lub o wzroście poniżej 150 cm powinny być przewożone w specjalnym fotelu;
- przez cały rok ,przez całą dobę należy używać świateł mijania we wszystkich pojazdach silnikowych;
- istnieje obowiązek używania opon zimowych w okresie od 1 grudnia do 1 marca (pojazdy do 3,5 tony);
- od 1 maja do 1 października obowiązuje zakaz prowadzenia pojazdów, które mają okoliczowane opony;
- min. głębokość bieżnika opon wynosi 1,6 mm (pojazdy do 3,5 tony);
- do prowadzenia pojazdu do 3,5 t (kategoria prawa jazdy B) uprawnione są osoby, które ukończyły 18 lat. Do prowadzenia zespołu pojazdów (np. samochód kat. B i przyczepa do 750 kg) uprawnione są osoby, które ukończyły 21 lat i posiadają kategorię BE;
- dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi u osoby kierującej pojazdem to 0,5‰;
- ograniczenie prędkości na terenie zabudowanym 50 km/h, poza terenem zabudowanym 90 km/h, na drogach ekspresowych 110 km/h (pojazdy do 7,5 tony).

3.4. Podróżowanie po kraju

Sieć komunikacyjna Łotwy jest dość dobrze rozwinięta. Korzystanie z dróg jest bezpłatne. Opłaty za przejazd komunikacją miejską, kolejową i autobusową nie są wysokie. Standard świadczonych usług jest zróżnicowany. W Rydze funkcjonuje elektroniczny system płatności za przejazd tramwajem, autobusem i trolejbusem. E-bilety można nabyć w kasach „SIA Rīgas satiksme” (komunikacja publiczna w Rydze) oraz u kierowcy. Bezpłatna infolinia dot. rozkładów jazdy komunikacji miejskich: +371 80001919. Więcej informacji na ten temat można znaleźć również na stronach internetowych www.rigassatiksme.lv oraz www.1188.lv.

Komunikacja autobusowa pomiędzy dużymi miastami Łotwy jest dobrze rozwinięta. Bilet autobusowy z Rygi do Liepaji lub do Daugavpils kosztuje ok. 7 LVL (9,99 EUR). Z Rygi kursują również autobusy międzynarodowych przewoźników „LuxExpress” i „Ecolines”. Ecolines”..colines"s"ii " autobusy międzynarodowe do różnych miast funkcjonuje sprawnie. echnicznej, humanistycznej i prawie. Więcej informacji na ten temat znajduje się na stronie: www.autoosta.lv oraz pod numerem telefonu : +371 90000009 (0,25 LVL/min).

Linie kolejowe zapewniają połączenia głównie pomiędzy dużymi miastami Łotwy, a także mniejszymi z rejonu stolicy. Koleje łotewskie oferują również szeroka gamę połączeń międzynarodowych, na przykład z Rygi do następujących miast: Mińsk, Wilno, Moskwa, Sankt-Petersburg i innych. Podróż pociągiem z Rygi do Moskwy trwa 17 godzin, a do Sanki Petersburga - 13 godzin. Informacje na temat rozkładu jazdy pociągów i cen biletów można znaleźć na stronie internetowej Kolei Łotewskich (www.ldz.lv).

W kraju są cztery **lotniska międzynarodowe** - największe w Rydze, mniejsze w Liepaji, Daugavpils i Ventspils. Lotnisko w Rydze oddalone jest o 13 km od centrum miasta, istnieje wiele połączeń

między lotniskiem a miastem. Najpopularniejsza linia obsługująca tę trasę to linia 22 (cena za przejazd 0,50 LVL (0,71 EUR). Autobusy odjeżdżają w odstępach co 15 - 20 minut. Podróż trwa około 30 minut. Dojazd taksówką z lotniska do centrum trwa 15-25 min. i kosztuje ok. 7-10 LVL (10-14 EUR).

Wszystkie lotniska obsługuje krajowy przewoźnik „airBaltic”, który oferuje bezpośrednie loty do ponad 80 miast na całym świecie. Najbardziej popularne trasy są do miast: Amsterdam, Berlin, Bruksela, Hamburg, Dublin, Helsinki, Kijów, Kopenhaga, Kaliningrad, Londyn, Manchester, Moskwa, Mediolan, Mińsk, Oslo, Sztokholm, Stuttgart, Wilno, Wiedeń, Genewa.

Więcej informacji na temat lotniska i lotów znajduje się na stronach internetowych www.airbaltic.lv oraz www.riga-airport.com. Infolinia dla pasażerów krajowych pod numerem 1187 a dla połączeń z zagranicy +371 29311187.

Mnóstwo praktycznych informacji (w języku angielskim) o atrakcjach Łotwy można znaleźć na stronie <http://www.latvia.travel/en>.

3.5. System edukacji

Obywatele Łotwy oraz osoby uprawnione do wydanych na Łotwie paszportów dla nie-obywateli, a także obywatele Unii Europejskiej i ich dzieci, którzy otrzymali pozwolenie na pobyt czasowy, są uprawnieni do edukacji na Łotwie.

Instytucje edukacyjne prowadzone przez władze państwowe i lokalne prowadzą naukę w języku łotewskim. Nauka w innych językach jest dostępna w prywatnych instytucjach edukacyjnych lub w państwowych bądź lokalnych instytucjach edukacyjnych oferujących ogólny program nauczania dla mniejszości. Wszyscy uczniowie muszą uczyć się łotewskiego w ramach edukacji podstawowej i średniej i muszą zdać egzamin w celu zweryfikowania ich umiejętności w zakresie tego języka.

Czesne

Edukacja przedszkolna, podstawowa i średnia jest zapewniana bezpłatnie. Prywatne instytucje edukacyjne mogą pobierać czesne.

Państwo pokrywa koszt czesnego w szkołach wyższych dla ograniczonej ilości miejsc, zgodnie z corocznym rozporządzeniem rządu. Instytucje szkolnictwa wyższego mogą pobierać czesne za wszystkie pozostałe miejsca. Studenci wyższych uczelni mają możliwość zaciągania kredytów studenckich w związku z realizacją studiów.

Edukacja wczesnoszkolna (ISCED poziom 0)

Dzieci w wieku 5-6 lat mają dostęp do edukacji wczesnoszkolnej zapewnionej w ramach ogólnej edukacji, której celem jest wpływanie na ogólny rozwój dzieci i przygotowywanie ich do rozpoczęcia podstawowej edukacji szkolnej.

Podstawowa edukacja (poziom ISCED 1 i 2)

9-letnia struktura edukacji podstawowej (podstawowa i średnia edukacja zgodnie z klasyfikacją ISCED) jest obowiązkowa dla wszystkich dzieci od 7 r. ż. Obowiązkowy program kształcenia podstawowego jest ustalany w formie państwowych standardów kształcenia podstawowego. Ministerstwo Edukacji i Nauki sprawuje nadzór nad edukacją i określa zawartość końcowych egzaminów narodowych.

Uczniowie, którzy zdali przedmioty kształcenia podstawowego oraz egzaminy państwowe, otrzymują świadectwo ukończenia kształcenia podstawowego oraz listę stopni. Świadectwo

wykształcenia podstawowego stanowi dowód wyników z poszczególnych przedmiotów uzyskanych podczas scentralizowanych egzaminów. Uczniowie, którzy uzyskali świadectwo wykształcenia podstawowego mogą kontynuować naukę na poziomie średnim, w ramach programu ogólnokształcącego lub średniego kształcenia zawodowego.

Instytucje szkolnictwa ponadpodstawowego mogą przeprowadzać egzaminy wstępne.

Edukacja w ramach szkolnictwa specjalnego

Szkoły specjalne lub klasy specjalne w szkołach ogólnych zapewniają edukację dzieciom ze specjalnymi potrzebami, dopasowując do ich możliwości zdrowotnych program nauki.

Struktura edukacji specjalnej jest bardzo podobna do edukacji podstawowej, jej zadaniem jest zapewnienie możliwości zdobywania wiedzy osobom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, chodzi w tym wypadku o rozwój wiedzy ogólnej, jak i nauczanie umiejętności niezbędnych w życiu codziennym.

Edukacja na poziomie średnim (poziom ISCED 3)

Występują dwa typy programów edukacji ponadpodstawowej: program kształcenia ogólnego i średniego kształcenia zawodowego wraz z programem praktycznej nauki zawodu.

Ogólnokształcące szkolnictwo średnie odbywa się w ramach 3-letniej szkoły ponadpodstawowej, jest określone Standardem Narodowym i obejmuje profile: 1. Ogólny, 2. Humanistyczno-społeczny, 3. Matematyczny (nauki przyrodnicze), 4. Zawodowy (w zakresie sztuki, muzyki, biznesu i sportu). Wszystkie programy edukacyjne muszą zawierać 8 obowiązkowych i od 3 do 6 wybranych przedmiotów zgodnych z profilem nauczania. Szkoły mogą realizować naukę przedmiotów dodatkowych, nie mogą one jednak stanowić więcej niż 10 - 15% całkowitego czasu nauki. Ogólne programy edukacji ponadpodstawowej, bez względu na profil, mogą włączać program edukacji mniejszości narodowych poprzez dodanie języka mniejszości i przedmioty odnoszące się do narodowej tożsamości, których zadaniem jest integracja ze społeczeństwem łotewskim. Po zakończeniu nauki uczniowie muszą przystąpić do scentralizowanego narodowego egzaminu, który jest ściśle określony przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Świadectwo wykształcenia średniego jest przyznawane uczniom, którzy otrzymali pozytywną ocenę ze wszystkich przedmiotów zgodnie z wybranym profilem i zdali scentralizowane egzaminy. Spełnienie tych warunków otwiera drogę do edukacji wyższego stopnia.

Inną formę stanowi podstawowa edukacja zawodowa wraz z praktyczną nauką zawodu. Większość szkół zawodowych na Łotwie oferuje 4 i 3-letnią edukację wraz z programem praktyk.

4-letnie kształcenie zawodowe stanowi alternatywę kształcenia, dla tych uczniów, którzy z powodzeniem ukończyli podstawową edukację w szkołach zawodowych. Absolwenci tych szkół mają możliwość połączenia: nabycia kwalifikacji zawodowych Poziomu 3 wraz z ukończeniem szkoły średniej.

2-3letnie kształcenie zawodowe wraz z programem praktyk jest alternatywą dla uczniów, którzy ukończyli podstawową edukację i nabyli kwalifikacje zawodowe z Poziomu 2. Edukacja ta może być kontynuowana w ramach programu 2-letniego prowadzącego do zdobycia kwalifikacji Poziomu 3 lub w ramach 1-2 letnich programów, które pozwalają uzyskać świadectwo edukacji ponadpodstawowej.

3-letnia podstawowa edukacja zawodowa wraz z programem praktyk stanowi ofertę edukacyjną dla uczniów, bez świadectwa ukończenia edukacji podstawowej (po ukończeniu co najmniej 7-stopniowej edukacji podstawowej, jednak przed ukończeniem 15 r. ż.). Oprócz uzyskania kwalifikacji zawodowych Poziomu 1 i 2, uczniowie ci mają także możliwość ukończenia edukacji podstawowej.

W zależności od typu edukacji zawodowej i przewidzianego programu nauki, wszyscy uczniowie, którzy zdali egzaminy końcowe, otrzymują dyplom lub świadectwo: dyplom średniej szkoły zawodowej, świadectwo edukacji zawodowej wraz z programem praktyk, świadectwo wstępnej edukacji zawodowej wraz z programem praktyk. Jedynie posiadacze dyplomu średniej szkoły zawodowej mają dostęp do edukacji trzeciego stopnia - szkolnictwa wyższego.

Wykształcenie policealne (ISCED poziom 4)

Wykształcenie zawodowe można podwyższyć poprzez ukończenie ogólnej edukacji zawodowej w instytucjach szkolących, która trwa 1 - 2 lata i poprzez podniesienie poziomu swoich umiejętności w ramach praktycznych kursów zawodowych (które nie powinny obejmować mniej niż 160 godzin lekcyjnych). Te programy przyczyniają się do opanowania czysto profesjonalnych umiejętności i zdobycia fachowej wiedzy.

Szkolnictwo wyższe - edukacja trzeciego stopnia (ISCED poziom równy 4-5)

Procedury administracyjne związane z dostępem do nauki w szkołach wyższy nie są ujednolicone. Każda szkoła wyższa posiada własne kryteria i wymogi.

Od 2004 egzaminy wstępne zostały zastąpione zcentralizowanymi egzaminami odbywającymi się na poziomie edukacji ponadpodstawowej.

Na Łotwie są dwa rodzaje programów edukacji wyższej: akademicki (dostępny tylko na uniwersytetach) i zawodowy (oferowany przez uniwersytety oraz pozostałe szkoły wyższe). Akademicki program wykształcenia wyższego zawiera dwa stopnie naukowe - licencjat i magister. Tytuł licencjata można otrzymać po 3 lub 4 latach studiów, podczas gdy stopień magistra po ukończeniu dodatkowo 1 lub 2 lat studiów (czyli co najmniej 5 lat nauki uniwersyteckiej).

Wyższą edukację zawodową podzielić można również na dwa etapy. Pierwszy etap trwa 2 lub 3 lata i prowadzi do uzyskania kwalifikacji na poziomie 4 w klasyfikacji ISCED. Drugi poziom, który również trwa 2 lub 3 lata, kończy się uzyskaniem kwalifikacji na poziomie 5. Zakończenie tego etapu nauki z sukcesem umożliwia przystąpienie do rocznych lub dwuletnich studiów magisterskich

Edukacja podyplomowa (ISCED poziom 6)

Tytuł magistra upoważnia do kontynuowania studiów na stopniu doktoranckim, które trwają 3 lub 4 lata.

System ocen

Obowiązuje 10-stopniowa skala ocen, gdzie 10 - stanowi ocenę najwyższą, a 1 jest oceną najniższą.

Edukacja dorosłych

Edukacja osób dorosłych dotyczy wszelkich form kształcenia: formalnych i nieformalnych. Jej zadaniem jest wspieranie procesu edukacji przez całe życie niezależnie od wieku i posiadanej wiedzy, co ma wpływać na rozwój osobisty jednostki i zwiększać jej konkurencyjność na rynku pracy.

3.5.1. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu:

www.izm.gov.lv - Ministerstwo Edukacji i Nauki (zakładka „Education”)

www.viaa.gov.lv/eng - edukacja na Łotwie (zakładka „Information Networks” >>> „Euroguidance” >>> „Education In Latvia”)

oficjalna strona EURES (zakładka „Życie i praca” >>> „Łotwa”)

www.li.lv - strona informacyjna o Łotwie

3.6. Uznawalność dyplomów i kwalifikacji dla celów zawodowych

Ocena dyplomów i certyfikatów stopni akademickich wydawanych zagranicą jest przeprowadzana przez Akademickie Centrum Informacyjne, na pisemną prośbę posiadacza danego dyplomu lub certyfikatu, pracodawcy lub organizacji zawodowej.

Akademickie Centrum Informacyjne (Akadēmiskās informācijas centrs)

Smilšu iela 2, 4. stāvs, Rīga

Tālr.: (+371) 67225155

E-pasts: aic@aic.lv

www.aic.lv

3.7. Kursy języka narodowego

Większość wyższych uczelni umożliwia naukę języka łotewskiego, studenci mogą poznawać go np. w ramach programu ERASMUS. Intensywne kursy językowe Erasmusa (*Erasmus Intensive Language Courses - EILC*) to kursy mniej znanych języków UE i innych krajów uczestniczących w programie Erasmus. Kursy te przeznaczone są dla stypendystów Erasmusa, przyjeżdżających na studia lub praktykę do kraju, w którym mówi się językiem rzadziej stosowanym i nauczanym. W kraju tym kursy organizowane są przez wybrane ośrodki nauczania języków.

Więcej informacji:

Riga Technical University

International and Public Relations Department

Kalku iela 1-307, Riga LV 1658, Latvia

Tel.: +371 67089084

Fax: + 371 67089701

e-mail: rtu@rtu.lv

www.rtu.lv

University of Latvia

International Relations Department

19 Raina Blvd., Riga

LV - 1586, Latvia

Tel.: +371 67034334

Fax: +371 67243091

Email: ad@lu.lv

Więcej informacji na stronie: <http://www.lu.lv/eng/istudents/exchange>

3.8. System opieki zdrowotnej na Łotwie

3.8.1. Ogólne zasady dostępu do usług medycznych

Pomoc medyczna gwarantowana przez państwo jest dostępna dla wszystkich obywateli oraz stałych rezydentów Łotwy, a także dla cudzoziemców posiadających zezwolenia na pobyt stały.

Obywatele RP opłacający składki na NFZ mają prawo do korzystania na Łotwie z opieki medycznej w sytuacjach nagłych, w ramach posiadanego ubezpieczenia. Aby móc z tego prawa skorzystać, udając się do lekarza należy zabrać ze sobą Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ). Przed wyjazdem na Łotwę warto jednak zaopatrzyć się w ubezpieczenie gwarantujące pełne pokrycie

kosztów leczenia poza ubezpieczeniem powszechnym i kosztów ew. transportu chorego do Polski. Polisy polskich towarzystw ubezpieczeniowych są uznawane na terenie Łotwy.

Usługi opieki zdrowotnej są świadczone przez instytucje medyczne prowadzone przez państwo, władze lokalne, a także instytucje prywatne. Finansowane przez państwo usługi opieki medycznej mogą być udzielane jedynie przez instytucje medyczne (niezależnie od formy własności), posiadające umowę z funduszem ubezpieczenia zdrowotnego. Każdy rezydent posiadający osobisty numer identyfikacyjny może zarejestrować się do lekarza opieki podstawowej.

W jaki sposób można się zarejestrować?

Na podstawie EKUZ przysługują świadczenia medyczne w zakresie niezbędnym z medycznego punktu widzenia. Lekarz udzielający pomocy ustala, czy dane świadczenie jest niezbędne w konkretnym przypadku, biorąc pod uwagę jego charakter oraz przewidywany okres pobytu ubezpieczonego w danym państwie członkowskim.

Każde państwo członkowskie ustala własne kryteria i zasady udzielania świadczeń medycznych, dlatego polski świadczeniobiorca udający się na Łotwę będzie, w zakresie prawa do świadczeń medycznych, traktowany jak osoba, która jest ubezpieczona w łotewskim systemie opieki zdrowotnej.

Wymagane jest okazanie dowodu tożsamości (preferowany paszport) wraz z EKUZ oraz pozostawienie lekarzowi kserokopii karty, dlatego warto jest mieć przy sobie kilka jej kserokopii.

Opieka ambulatoryjna

Za wizyty ambulatoryjne (klinika, gabinet lekarski itp.), usługi medyczne i wizyty domowe pobierana jest opłata od pacjenta, przykładowo za wizytę u lekarza ogólnego wynosi ona od 0,71-2,85 EUR a za wizytę u lekarza specjalisty **4,3 EUR**.

Dzieci, kobiety w ciąży, osoby cierpiące na zaburzenia psychiczne, osoby niepełnosprawne z I grupą, osób wymagających opieki paliatywnej oraz osoby o miesięcznych dochodach poniżej 170,70 EUR są zwolnione z opłat.

Ceny usług medycznych w gabinetach prywatnych są zróżnicowane. Przykładowo wizyta u internisty kosztuje 12,81 EUR, wizyta u lekarza specjalisty - 11,38-17,07 EUR, wizyta u dentysty (rtg, znieczulenie i wypełnienie 21,34 EUR) doba pobytu w szpitalu pacjenta bez ważnego ubezpieczenia - do 21,34 EUR.

Pacjenci kierowani są do specjalistów przez swojego lekarza opieki podstawowej. Lekarze ogólni muszą posiadać pełną historię medyczną swoich pacjentów. Pacjenci są uprawnieni do wizyty u specjalisty bez skierowania od lekarza opieki podstawowej, jednak w takich przypadkach będą oni zmuszeni ponieść koszty usług we własnym zakresie.

Skierowanie od lekarza nie jest wymagane, gdy pacjent udaje się do specjalisty ds. gruźlicy (pulmonologa), psychiatry, wenerologa, specjalisty terapii uzależnień oraz endokrynologa, jeżeli postawiono już stosowną diagnozę dla pacjenta.

Opieka nad pacjentem hospitalizowanym

Leczenie szpitalne wiąże się z poniesieniem kosztów stawki dziennej od drugiego dnia pobytu z pewnym udziałem w kosztach opieki. Suma opłat nie może przekroczyć 357 EUR za jeden pobyt w szpitalu i 571,10 EUR w danym roku. Powyższe opłaty nie obowiązują dzieci poniżej 18 roku życia, pacjentów dializowanych, leczenia w nagłych przypadkach oraz świadczeń związanych z ciążą i porodem do 42 dnia połogu.

Stomatologia

Koszt usług stomatologicznych jest pokrywany przez państwo jedynie dla dzieci w wieku poniżej 18 roku życia oraz dla osób powołanych do służby wojskowej, pod warunkiem, że usługi

te są świadczone przez stomatologa posiadającego stosowną umowę z funduszem ubezpieczeń zdrowotnych. We wszystkich pozostałych przypadkach, koszt usług stomatologicznych pokrywa pacjent.

Szczepienia

Na terenie Łotwy nie występują zagrożenia sanitarno-epidemiologiczne i nie ma wymogu obowiązkowych szczepień. Jednak sezonowo odnotowywany jest wzrost zagrożenia odkleszczowym zapaleniem opon mózgowych, a także zachorowania na błonicę i gruźlicę.

Operacje i skomplikowane badania

Określone rodzaje terapii medycznej są płatne, zgodnie z cennikiem zatwierdzonym przez Ministra Opieki Społecznej. Instytucja medyczna lub regionalny fundusz ubezpieczeń zdrowotnych udziela pacjentowi szczegółowych informacji.

Informacje na temat dostępności opieki zdrowotnej oraz opłat ponoszonych przez pacjentów można uzyskać w następującej instytucji:

Veselības norēķinu centrs (Health Payment Center),

Cēsu iela 31 k-3 (6. ieeja)

Rīga LV-1012

tel. +371 67043700, +371 67043767

fax: +371 67043701

Infolinia: +371 80001234

e-mail: vnc@vnc.gov.lv

Cennik opłat za poszczególne usługi i badania dostępny jest na stronie www.vnc.gov.lv/eng/ w zakładce „Health care system” >>> „Patient deposits”.

3.8.1.1. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji

www.nfz.gov.pl - strona Narodowego Funduszu Zdrowia (zakładka „Nasze zdrowie w UE” >>> „Wyjeżdżam do...” >>> „Łotwa”)

www.vnc.gov.lv/eng/ - Health Payment Center (zakładka „Health care system”)

www.vg.gov.lv/ - strona Ministerstwa Zdrowia RŁ

www.eures.europa.eu - oficjalna strona EURES (zakładka „Życie i praca” >>> „Łotwa”)

3.8.2. Ubezpieczenie zdrowotne

Wysokość składek na ubezpieczenie społeczne wynosi 35,09% wynagrodzenia brutto, z czego 24,09% wpłaca pracodawca, a 11% pracownik. Pracodawca jest odpowiedzialny za opłacanie tych składek; automatycznie potrąca z wynagrodzenia pracownika ustawowy procent.

Dla osób prowadzących działalność na własny rachunek składki do systemu obowiązkowego zabezpieczenia społecznego obliczane są na podstawie dochodów uzyskanych z działalności produkcyjnej, wykonywania prac, świadczenia usług, działalności okazjonalnej oraz zawodowej, jak również na podstawie innych dochodów.

Wysokość składek osób prowadzących działalność na własny rachunek oraz osób dobrowolnie ubezpieczonych w państwowym systemie zabezpieczenia społecznego jest stała i corocznie ustalana.

3.8.3. Dokumenty niezbędne do uzyskania świadczeń medycznych na Łotwie

Prawo do otrzymania Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ) mają osoby ubezpieczone w Narodowym Funduszu Zdrowia. Każda osoba ubezpieczona, także członek rodziny, otrzymuje własną kartę.

Karta jest wydawana osobom wyjeżdżającym czasowo do innego państwa członkowskiego, np.: w celach turystycznych, w celu odwiedzenia rodziny lub znajomych, w związku z krótką podróżą służbową, w celu podjęcia studiów, pracownikom oddelegowanym do pracy za granicę przez polskiego pracodawcę.

EKUZ nie przysługuje osobom, które przestały podlegać polskiemu ustawodawstwu, np. w związku z podjęciem pracy w innym państwie członkowskim, oraz osobom, których ubezpieczenie w NFZ wygasło.

Osoby, które posługują się EKUZ w innych państwach członkowskich, mimo że straciły do niej uprawnienia, mogą zostać zobowiązane do pokrycia kosztów leczenia, z którego skorzystały w innym państwie członkowskim.

W celu uzyskania EKUZ należy we właściwym ze względu na miejsce zamieszkania oddziale wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia złożyć wniosek o wydanie EKUZ.

W przypadku gdy podczas pobytu w innym państwie członkowskim osoba ubezpieczona nie posiada Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego, a potrzebuje opieki medycznej powinna skontaktować się telefonicznie, faksem lub za pośrednictwem osoby pozostającej w Polsce z Oddziałem Wojewódzkim NFZ właściwym ze względu na miejsce zamieszkania. Oddział wystawi wówczas Certyfikat Zastępczy - papierowy dokument zastępujący Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego, który może zostać dostarczony pocztą lub faksem. Jeśli nie udało się uzyskać Certyfikatu Zastępczego, pomoc medyczna zostanie udzielona, a poniesione koszty leczenia zostaną zwrócone po przedstawieniu wszystkich rachunków i dowodów zapłaty.

Aby otrzymać Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego należy złożyć wniosek w Oddziale Wojewódzkim lub Delegaturze Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym ze względu na miejsce zamieszkania. Wniosek można otrzymać w Oddziale lub Delegaturze albo pobrać ze strony: www.nfz.gov.pl/eu

Wypełniony wniosek wraz z załącznikami należy złożyć w Oddziale w jeden z następujących sposobów: osobiście, pocztą lub faksem.

EKUZ uprawnia do korzystania z niezbędnych świadczeń zdrowotnych w innym państwie członkowskim w takim zakresie, który umożliwi kontynuowanie zaplanowanego pobytu w tym państwie w bezpiecznych warunkach z medycznego punktu widzenia.

Każdorazowo zakres niezbędnych dla danej osoby świadczeń ustala lekarz. Uprawnionemu należy udzielić wszystkich niezbędnych świadczeń umożliwiających mu kontynuowanie pobytu, tak, aby nie musiał on wracać do kraju w celu leczenia. Innymi słowy, nie można stawiać w pacjenta w takiej sytuacji, że jest on zmuszony do powrotu do kraju na leczenie. Lekarz powinien potraktować uprawnionego w podobny sposób, jak osobę ubezpieczoną w Narodowym Funduszu Zdrowia, czasowo przebywającą w jego rejonie, którą przyjmuje po raz pierwszy.

EKUZ nie daje żadnych uprawnień, jeżeli celem podróży jest odbycie planowego leczenia. Karta uprawnia do korzystania w innych państwach z opieki tylko tych placówek, które działają

*Warunki życia i pracy w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy*

w ramach powszechnego systemu ochrony zdrowia. Za leczenie prywatne pacjent musi zapłacić we własnym zakresie.

EKUZ zawiera następujące informacje:

- *Imię*
- *Nazwisko*
- *Datę urodzenia*
- *PESEL*
- *Numer identyfikacyjny instytucji, która wydała Kartę*
- *Numer identyfikacyjny Karty*
- *Data ważności Karty*

Informacje te, to jedyne dane zawarte na Karcie. Każde państwo członkowskie wydaje Kartę we własnym języku urzędowym, zawierającą ten sam zestaw danych.

3.8.3.1. Adresy stron internetowych

www.nfz.gov.pl/ue/ - strona Narodowego Funduszu Zdrowia, zawierająca podstawowe wiadomości z zakresu opieki zdrowotnej w krajach Unii Europejskiej

Data przygotowania informacji:

Listopad 2017 r.

Osoba przygotowująca informacje:

Doradca EURES Agnieszka Lubocka z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie